

26.10.2016

Kaj/6

§ 273

Delgeneralplan för Vårdö (nr 12373)

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Beslut

Stadsfullmäktige beslutade i enlighet med stadsstyrelsens förslag godkänna delgeneralplan för Vårdö och omgivande vattenområde i 48 stadsdelen (Vårdö) som delgeneralplan med rättsverkningar enligt ritning nr 12373, daterad 24.11.2015 och ändrad 17.5.2016 och 21.9.2016, och på de grunder som framgår av delgeneralplanebeskrivningen.

Dessutom godkände stadsfullmäktige följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av delgeneralplanen för Vårdö att man ska sträva att bevara klipporna på östra Vårdö i ett så naturligt tillstånd som möjligt. (Mika Raatikainen)

Behandling

Ledamoten Veronika Honkasalo understödd av ledamoten Björn Månsson föreslog att förslaget till delgeneralplan för Vårdö återremitteras för ny beredning utgående från att ön på basis av rekreations- och grönområdesalternativet utvecklas som grön- och rekreationsområde och som attraktivt turistmål.

51 omröstningen

Fortsatt behandling av ärendet JA, återremiss NEJ

JA-förslag: Försättning

NEJ-förslag: Förslaget till delgeneralplan för Vårdö återremitteras för ny beredning utgående från att ön på basis av rekreations- och grönområdesalternativet utvecklas som grön- och rekreationsområde och som attraktivt turistmål.

Ja-röster: 44

Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Matti Enroth, Juha Hakola, Eero Heinäluoma, Fatbardhe Hetemaj, Rene Hursti, Ville Jalovaara, Jukka Järvinen, Seppo Kanerva, Helena Kantola, Tarja Kantola, Arja Karhuvaara, Laura Kolbe, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Heimo Laaksonen, Timo Laaninen, Maria Landén, Jape Lovén, Pekka Majuri, Terhi Mäki, Lasse Männistö, Matti Nii-

ranen, Sara Paavolainen, Tom Packalén, Osku Pajamäki, Pia Pakari-
nen, Anniina Palm, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikai-
nen, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman,
Tomi Sevander, Kaarin Taipale, Ulla-Marja Urho, Mirka Vainikka, Tho-
mas Wallgren, Tuomo Valokainen

Nej-röster: 40

Zahra Abdulla, Outi Alanko-Kahiluoto, Paavo Arhinmäki, Gunvor
Brettschneider, Mika Ebeling, Yrjö Hakanen, Mari Holopainen, Veroni-
ka Honkasalo, Nina Huru, Suzan Ikävalko, Sirkku Ingervo, Katriina Ju-
va, Jessica Karhu, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Vesa
Korkkula, Tuuli Kousa, Otto Lehtipuu, Lasse Liemola, Harri Lindell, Eija
Loukoila, Petra Malin, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Björn Månsson,
Sari Mäkimattila, Antti Möller, Jarmo Nieminen, Jan D Oker-Blom, Erkki
Perälä, Sirpa Puhakka, Mari Puoskari, Marcus Rantala, Tuomas Ranta-
nen, Riitta Skoglund, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Sanna Vesi-
kansa, Anna Vuorjoki

Blanka: 1

Timo Raittinen

Stadsfullmäktige beslutade fortsätta behandlingen av ärendet.

Ledamoten Sami Muttilainen föreslog att stadsfullmäktige skulle beslu-
ta förkasta stadsstyrelsens förslag.

Ledamoten Sami Muttilainens förslag om förkastande understöddes in-
te varvid det förföll.

Stadsfullmäktige beslutade godkänna stadsstyrelsens förslag.

Ledamoten Mika Raatikainen understödd av ledamoten Nina Huru fö-
reslog under diskussionen följande hemställningskläm:

Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av delgene-
ralplanen för Vårdö att man ska sträva att bevara klipporna på
östra Vårdö i ett så naturligt tillstånd som möjligt.

52 omröstningen

Ledamoten Mika Raatikainens hemställningskläm JA, motsätter sig
NEJ

JA-förslag: Stadsfullmäktige förutsätter vid godkännandet av delgene-
ralplanen för Vårdö att man ska sträva att bevara klipporna på östra
Vårdö i ett så naturligt tillstånd som möjligt.

NEJ-förslag: Motsätter sig

Ja-röster: 79

Zahra Abdulla, Outi Alanko-Kahiluoto, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Paavo Arhinmäki, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Gunvor Brettschneider, Mika Ebeling, Matti Enroth, Juha Hakola, Eero Heinälouoma, Fatbardhe Hetemaj, Mari Holopainen, Veronika Honkasalo, Rene Hursti, Nina Huru, Suzan Ikävalko, Sirkku Ingervo, Katriina Juva, Jukka Järvinen, Seppo Kanerva, Helena Kantola, Tarja Kantola, Jessica Karhu, Arja Karhuvaara, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Tuuli Kousa, Heimo Laaksonen, Timo Laaninen, Maria Landén, Lasse Liemola, Harri Lindell, Eija Loukoila, Jape Lovén, Pekka Majuri, Petra Malin, Elina Moisio, Björn Månsson, Terhi Mäki, Sari Mäkimattila, Lasse Männistö, Antti Möller, Jarmo Nieminen, Matti Niiranen, Jan D Oker-Blom, Sara Paavolainen, Osku Pajamäki, Pia Pakarinen, Anniina Palm, Jaana Pelkonen, Terhi Peltokorpi, Erkki Perälä, Sirpa Puhakka, Mari Puoskari, Mika Raatikainen, Timo Raittinen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Tatu Rauhamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen, Wille Rydman, Tomi Sevander, Riitta Skoglund, Leo Stranius, Johanna Sydänmaa, Kaarin Taipale, Ulla-Marja Urho, Thomas Wallgren, Tuomo Valokainen, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki

Blanka: 3

Yrjö Hakanen, Tom Packalén, Mirka Vainikka

Frånvarande: 3

Ville Jalovaara, Otto Lehtipuu, Sami Muttilainen

Stadsfullmäktige godkände ledamoten Mika Raatikainens förslag till hemställningskläm.

Ledamoten Nina Huru anmälde avvikande mening genom att reservera sig mot beslutet.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Hannu Hyttinen, stadssekreterare, telefon: 31036024

[hannu.hyttinen\(a\)hel.fi](mailto:hannu.hyttinen(a)hel.fi)

Anna Villeneuve, förvaltningsexpert, telefon: 310 36045

[anna.villeneuve\(a\)hel.fi](mailto:anna.villeneuve(a)hel.fi)

Bilagor

- 1 Vartiosaaren osayleiskaavan nro 12373 kartta, päivätty 24.11.2015 ja muutettu 17.5.2016 ja 21.9.2016
- 2 Vartiosaaren osayleiskaavan nro 12373 selostus, päivätty 24.11.2015 ja muutettu 17.5.2016 ja 21.9.2016
- 3 Vartiosaaren liikennejärjestelmä 24.11.2015, muutettu 3.5.2016

- 4 Vuorovaikutusraportti III 3.5.2016 liitteinen
- 5 Osa päätöshistoriaa
- 6 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rakennussuojelypäättös
- 7 Vetoomus Meri-Rastilan, Kivinokan ja Vartiosaaren puolesta
- 8 Vetoomus Meri-Rastilan, Kivinokan ja Vartiosaaren puolesta (liitteet)

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan_detaljplan_byggnadsordning

Utdrag

Utdrag

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu

Bilagor till utdrag

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan_detaljplan_byggnadsordning

Förslagstext

Bilaga 1

Bilaga 2

Bilaga 3

Bilaga 4

Förslagstext

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan_detaljplan_byggnadsordning

Beslutsförslag

Beslutet stämmer överens med förslaget.

Sammandrag

Vårdö ligger i östra Helsingfors, mellan Degerö och Nordsjö, ca 7 km fågelvägen från Helsingfors centrum. Ön, som omfattar ca 82 ha, används huvudsakligen för rekreations- och fritidsverksamheter. Den har en omväxlande och rik terräng och natur. På stränderna runt ön finns ett kulturhistoriskt värdefullt gammalt villaområde.

Vårdö är i generalplanen från år 2002 ett utredningsområde där markanvändningen ska slås fast genom en generalplan eller en delgeneralplan. Arbetet på en delgeneralplan inleddes år 2011.

Det har planerats att Vårdö ska bli en unik tätbebyggd skärgårdsstadsdel med såväl bostäder som rekreations- och fritidsverksamheter för alla helsingforsare. Att den planerade spårvägen från Helsingfors centrum till Degerö fortsätter genom det nya havsnära bostadsområdet, som får 5 000–7 000 invånare, är angivet som ett behov. Utbyggnaden på Vårdö mellan Degerö och Nordsjö kompletterar stadsstrukturen och

resulterar i nya leder för kollektivtrafik, cykeltrafik och gångtrafik och i rekreationsstråk i östra Helsingfors.

Den kulturhistoriskt värdefulla villamiljön på stränderna runt Vårdö, den mångsidiga naturen och havet är utgångspunkter för planeringen och gör bostadsområdet unikt. Det nya bostadsområdet blir beläget på de inre delarna av ön. Det trädgårdsliknande villaområdet i den gröna strandzonen kompletteras måttfullt, och ett havsnära rekreationsområde uppstår vid ett nytt strandstråk.

Delgeneralplanen möjliggör en mångsidig bostadsproduktion. Tack vare att Vårdö ligger nära Helsingfors centrum och mitt i en färdig stadsstruktur är de stadsekonomiska utgångspunkterna för bostadsbyggande fördelaktiga. Ön är mindre problematisk än vad områden i genomsnitt är vad grundläggningsförhållandena beträffar och kan därför lätt och snabbt fås byggbar och planlagd för boende.

Föredragandens motiveringar

De riksomfattande målen för områdesanvändningen är beaktade i förslaget till delgeneralplan för Vårdö. Det som föreslås bidrar till att stadens strategiska mål nås. Delgeneralplanen har till syfte att möta de speciella målen i Helsingforsregionen och att främja bostadsproduktionen genom att ett nytt bostadsområde förläggs i anslutning till befintlig stadsstruktur och nära en spårväg. Avsikten är att det nya som byggs ska anpassas efter värdena i kulturmiljön av riksintresse. Delgeneralplanen strider inte mot de riksomfattande målen för områdesanvändningen.

Vårdö är i etappplansplan 2 för Nyland vitt område utan någon särskild markanvändning angiven på landskapsplanekartan. Dessutom är Vårdö enligt etappplansplanen ett område av riksintresse som är viktigt med tanke på kulturmiljön (Byggda kulturmiljöer av riksintresse, Museiverket 2009). Vid den mer detaljerade planeringen kan en markanvändning som lokalt har betydande konsekvenser anges för området.

Vårdö är i Generalplan 2002 för Helsingfors ett utredningsområde där markanvändningen ska slås fast genom en generalplan eller en delgeneralplan. Delgeneralpanelösningen följer förslaget till ny generalplan.

Planeringsområdet saknar detaljplan och är belagt med byggförbud eftersom en delgeneralplan ska utarbetas.

Staden äger ca 90 % av marken på Vårdö och ungefär hälften av byggnadsbeståndet. Det är staden själv som tagit initiativet till delgeneralplanen.

När delgeneralplanlösningen blir genomförd får staden kostnader på uppskattningsvis 180–190 mn euro (prisnivån i mars 2015, exklusive moms). Kostnaderna hänför sig främst till byggtiden. Å andra sidan beräknas staden få inkomster på 190–230 mn euro från de nya tomterna. Staden får dessa inkomster i poster under en lång tid. Byggkostnaderna baserar sig på en masskalkyl och à-prissättning. Inkomsterna från tomterna är beräknade utifrån fördelningen av upplåtelse- och finansieringsformer i genomförandeprogrammet för boende och härmed sammanhängande markanvändning 2012.

Trafiksystem för Vårdö

Följande principer har godkänts för planeringen av ett trafiksystem för Vårdö:

1. Kollektivtrafiken till Vårdö planeras utifrån att spårvägen från Helsingfors centrum till Kronbergsstranden ska kunna fortsätta till Vårdö.
2. Ett stråk för gång- och cykeltrafik som är en del av en planerad större supercykelväg från Helsingfors centrum till Nordsjö planeras gå genom Vårdö.
3. Parkeringen förläggs i områdena dominerade av flervåningshus huvudsakligen till parkeringsanläggningar.

Enligt en bestämmelse på delgeneralplanekartan får byggande dominerat av flervåningshus inte inledas förrän ett bindande beslut om att Vårdö ska få spårvagnsförbindelse har fattats. Med bindande beslut avses ett beslut om en spårväg till Vårdö för vilken en översiktsplan och en projektplan utarbetas när detaljplanläggningen kräver detta.

Det är tänkt att Vårdö utöver spårvagnsförbindelse ska få busstrafik för att resenärer till Hertonäs inte ska behöva byta färdmedel och för att ett konkurrenskraftigt alternativ för kollektivtrafiken därmed ska finnas också för resor österut.

Byggandet på Vårdö ökar biltrafiken med konsekvenser för Degerö och Hertonäs, där det blir större trängsel. Möjligheterna att i gatunätet på Degerö och i Hertonäs vidta betydande åtgärder som ökar kapaciteten för ökad biltrafik är emellertid begränsade. I enlighet med vad som sägs i en rapport om trafiksystemet utarbetas en helhetsinriktad trafikplan för Degerö och Hertonäs parallellt med detaljplaner för en boulevard på Degerövägen och för Vårdö.

Delgeneralplanen för Vårdö gör det möjligt att förlänga spårvägen så att den fortsätter från Vårdö till Nordsjö. Enligt en utredning om spårtrafiknätet som ingår i bakgrundsmaterialet för den nya generalplanen

(den urbana planen) är en spårvägsförbindelse mellan Vårdö och Nordsjö inte lönsam samhällsekonomiskt sett.

Planeringsfaser och växelverkan

Deltagandet och växelverkan arrangerades i enlighet med programmet för deltagande och bedömning, och det var möjligt att framföra åsikter i flera sammanhang under planeringens gång. Det kom in 132 skrivelser med åsikter om programmet för deltagande och bedömning och om alternativen för markanvändningen och 59 om delgeneralplaneutkastet.

Delgeneralplaneförslaget utvecklades och ändrades utifrån åsikterna, ställningstaganden från myndigheter och utredningar som gjorts.

Stadsplaneringsnämnden föreslog 1.12.2015 att delgeneralplaneförslaget skulle godkännas, och förslaget hölls sedan offentligt framlagt 18.12.2015–29.1.2016.

Det kom in 57 anmärkningar mot delgeneralplaneförslaget. Tre skrivelser kom in efter framläggningstiden. Utlåtanden gavs av Helen Ab, Helen Elnät Ab, samkommunen Helsingforsregionens trafik, samkommunen Helsingforsregionens miljötjänster, stadsmuseet, fastighetsnämnden, affärsverket Helsingfors stads trafikverk, Trafikverket, Museiverket, räddningsnämnden, finska arbetarinstitutet, Helsingfors konstmuseum, Nylands förbund, Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland, nämnden för allmänna arbeten och miljönämnden. Utlåtanden gavs inte av bostadsproduktionsbyrån, fastighetskontorets lokalcentral och ungdomscentralen.

Anmärkningarna och utlåtandena från framläggningstiden, likaså gemälena till dem, framgår av rapporten över växelverkan (bilaga 4).

Anmärkningar

Det som främst tas upp i anmärkningarna och skrivelserna är att delgeneralplanen ändrar natur- och rekreativmiljön på Vårdö till bebyggt bostadsområde och har konsekvenser för kulturmiljön och kulturvärdena på ön. Många är oroliga för att naturen ska mista sin mångfald, fladdermössen och fåglarna försvinna och naturvärdena i form av skogar m.m. gå förlorade. Det önskas framför allt att Vårdö ska utvecklas som rekreativö och att tomtmark ska sökas någon annanstans, exempelvis i bebyggda områden som kan förtätas.

Utlåtanden

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland påtalar att landskapsplanen inte varit utgångspunkt i tillräckligt hög grad när det gäller de sammanlagda konsekvenserna av byggandet på Vårdö och i de andra havsnära

bostadsområdena utmed den nya skärgårdsleden. NTM-centralen anser att byggsättet och byggvolymen måste anpassas bättre till den befintliga miljön för att särdragen i kulturmiljön av riksintresse ska bevaras.

Samkommunen Helsingforsregionens trafik understöder tanken att hållbar mobilitet ska främjas på Vårdö och ön bli så biloberoende som möjligt.

Direktionen för stadsmuseet anser att det kompakta byggande som delgeneralplanen möjliggör mitt på Vårdö strider mot att de kulturhistoriska och landskapsmässiga värdena ska bevaras – värdena kännetecknar ön i hög grad och är av riksintresse enligt Museiverkets inventering 2009. Direktionen framhåller att planeringen i enlighet med de riksomfattande målen för områdesanvändningen bör ske utifrån öns betydande miljövärden, med andra ord att byggandet på ön bör vara småskaligt liksom det varit hittills, också på de inre delarna. Dessutom påpekar direktionen att byggandet i delgeneralplaneförslaget strider mot etapplandskapsplan 4 för Nyland.

Fastighetsnämnden betonar att särskild vikt ska fästas vid parkeringen under den fortsatta planeringen. En huvudlösning med bilplatserna koncentrerade till parkeringsanläggningar fungerar bra enligt nämnden. Lösningar som gör användningen av parkeringsanläggningarna effektivare genom att bilplatserna inte är individuella kan gynnas med mindre strikta parkeringsnormer. Nämnden anser att parkeringsanläggningarna förutsatt att planeringen är bra kan bli kostnadseffektiva, huvudsakligen ligga ovan jord och användas också för andra funktioner.

Museiverket påpekar att delgeneralplanen inte uppfyller det särskilda målet för kultur- och naturmiljöer bland de riksomfattande målen för områdesanvändningen. Följande ingår i statsrådets beslut om de riksomfattande målen för områdesanvändningen: "I samband med områdesanvändningen skall säkras att nationellt sett betydelsefulla värden inom kulturmiljön och naturarvet bevaras." Museiverket påpekar också att delgeneralplanen strider mot landskapsplanen, som styr markanvändningen i området, och inte uppfyller kravet att den byggda miljön, landskapet och naturvärdena ska värnas, vilket enligt 39 § i markanvändnings- och bygglagen är ett av de krav på innehållet som ska beaktas när en generalplan utarbetas. Museiverket anser att en förort för tusentals invånare som är dominerad av flervåningshus och byggs kring en spårväg grovt strider mot de värden och särdrag som Vårdö har enligt inventeringen 2009 över byggda kulturmiljöer av riksintresse.

Nylands förbund anser att delgeneralpanelösningen inte följer landskapsplanen eftersom den gäller omfattande byggande i ett område

som är vitt i landskapsplanen. Avvikande från landskapsplanen och ibruktage av ett nytt område för byggande kan enligt de riksomfattande målen för markanvändningen motiveras med en spårförbindelse, men då ska nybyggandet entydigt bindas till ett beslut om att en spårväg ska byggas. Nylands förbund betonar att det bindande beslutet ska definieras så att det är ett finansieringsbeslut fattat av kommunen.

Nämnden för allmänna arbeten föreslår att kvartersområdena söder om dalen ska göras mindre och stadsodlingscentrumet och stadsdelsparken utvidgas så att de bildar en sammanhängande grönområdeshelhet. Med tanke på att den ställvis branta topografin är en miljömässig och ekonomisk utmaning under den fortsatta planeringen och vid byggandet bör heltäckande kalkyler och planer utarbetas för massorna i tillräckligt god tid.

Miljönämnden anser att det som gör Vårdö mest värdefullt är att ön är en helhet med natur-, kultur- och landskapsvärden och att det föreslagna byggandet i hög grad förändrar öns skogspräglade landskapsbild och naturmiljön särskilt mitt på ön.

Utlåtandena finns i sin helhet i beslutshistorien. De refereras närmare i rapporten över växelverkan (bilaga), och gemälena ingår där i sin helhet.

Ändringar i delgeneralplaneförslaget

Anmärkningarna och utlåtandena har beaktats på nedanstående sätt.

- Följande bestämmelse om kulturarvsobjekt har införts på delgeneralplanekartan: "Undanröjande av historiska konstruktioner och skikt i området är tillåtet endast av särskilda skäl och efter tillräcklig arkeologisk dokumentation. Museimyndigheter ska höras angående planer för området."
- Ett skifferbrott med omgivning har beteckningarna V/s och A/s, vilket betyder att natur- och landskapsvärdena och de kulturhistoriska och geologiska värdena i området ska bevaras. Skifferbrottets läge undersöks när en detaljplan blir aktuell, och park- och byggområdena planeras då närmare med beaktande av detta läge.
- Ett kummel på nordöstra delen av ön har en objektsbeteckning som används i delgeneralplaner, likaså en skydds beteckning som hör till objektsbeteckningen, s (del av område som ska skyddas).
- Följande bestämmelse har införts på delgeneralplanekartan: "I detaljplaneskedet införs Helsingfors grönytefaktor för att säkerställa en tillräcklig kvantitet och kvalitet av grönområde på tomter."
- En precisering till det som sägs om ett bindande beslut om spårtrafik har införts i avsnittet 7.10 i delgeneralplanebeskrivningen: Bos-

tadsbyggande dominerat av flervåningshus får inte inledas förrän ett bindande beslut om att Vårdö ska få spårvagnsförbindelse har fattats. Med bindande beslut avses ett beslut av stadsfullmäktige om en spårväg till Vårdö för vilken en översiktsplan och en projektplan utarbetas när detaljplaneläggningen kräver detta.

Rapporten om trafiksystemet för Vårdö (bilaga 3), som utarbetats parallellt med delgeneralplanen, har uppdaterats, och motsvarande korrigeringar har gjorts i delgeneralplanebeskrivningen. Dessutom har några justeringar av teknisk natur gjorts på delgeneralplanekartan och några smärre justeringar och kompletteringar i delgeneralplanebeskrivningen.

Ändringarna är inte väsentliga, och delgeneralplaneförslaget behöver därför inte läggas fram på nytt.

Beslutsförslaget är i överensstämmelse med stadsplaneringsnämndens justerade framställning.

Föredragande

Stadsstyrelsen

Upplysningar

Hannu Hyttinen, stadssekreterare, telefon: 31036024

hannu.hyttinen@hel.fi

Anna Villeneuve, förvaltningsexpert, telefon: 310 36045

anna.villeneuve@hel.fi

Bilagor

- 1 Vartiosaaren osayleiskaavaehdotuksen nro 12373 kartta, päivätty 24.11.2015 ja muutettu 17.5.2016 ja 21.9.2016
- 2 Vartiosaaren osayleiskaavaehdotuksen nro 12373 selostus, päivätty 24.11.2015 ja muutettu 17.5.2016 ja 21.9.2016
- 3 Vartiosaaren liikennejärjestelmä 24.11.2015, muutettu 3.5.2016
- 4 Vuorovaikutusraportti III 3.5.2016 liitteineen
- 5 Osa päätöshistoriaa
- 6 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rakennussuojelypäätös
- 7 Vetoomus Meri-Rastilan, Kivinokan ja Vartiosaaren puolesta
- 8 Vetoomus Meri-Rastilan, Kivinokan ja Vartiosaaren puolesta (liitteet)

Bilagematerial

- 1 Ilmakuva 3.5.2016
- 2 Havainnekuva 24.11.2015, tarkistettu 3.5.2016

Sökande av ändring

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan_detaljplan_byggnadsordning

Utdrag

26.10.2016

Kaj/6

Utdrag

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Museovirasto, kulttuuriympäristön suojelu

Bilagor till utdrag

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan_detaljplan_byggnadsordning

Förslagstext

Bilaga 1

Bilaga 2

Bilaga 3

Bilaga 4

Förslagstext

Kommunalbesvär, godkännande av generalplan_detaljplan_byggnadsordning

För kännedom

Liikennelaitos -liikelaitos (HKL)
Kaupunginmuseo
Kiinteistölautakunta
Kaupunkisuunnittelulautakunta
Pelastuslautakunta
Suomenkielinen työväenopisto
Taidemuseo
Yleisten töiden lautakunta
Ympäristölautakunta

Beslutshistoria

Opetusvirasto Opetustoimen johtaja 20.10.2016

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Vartiosaaresta suunnitellaan omaleimainen ja tiiviisti rakennettu saaristokaupunginosa, jossa on sekä asumista että kaikkia helsinkiläisiä palvelevia virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja. Vartiosaaren uusi 5 000–7 000 asukkaan merellinen kaupunginosa tukeutuu keskustasta Laajasalon kautta kulkevaan raitiotieyhteyteen. Laajasalon ja Vuosaaren välissä sijaitsevan Vartiosaaren rakentaminen eheyttää kaupunkirakennetta ja avaa uusia joukkoliikenteen, pyöräilyn ja jalankulun yhteyksiä sekä virkistysreittejä Itä-Helsinkiin. Saaren rantoja kiertävä kulttuurihistoriallisesti arvokas huvilaympäristö, monipuolinen luonto ja meri ovat suunnittelun lähtökohtana ja tekevät asuinalueesta ainutlaatuisen. Uusi asuinalue sijoittuu saaren keskiosiin. Vihreällä rantavyöhykkeellä puutarha-

Postadress

PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

maista huvila-alueita täydennysrakennetaan maltillisesti ja uuden rantareitin varteen syntyy merellinen virkistysalue.

Opetusvirasto on tutustunut kaupunkisuunnitteluviraston ehdotukseen Vartiosaaren osayleiskaavasta ja tarkastelee hanketta kouluverkon näkökulmasta arvioiden kokonaisväestön määrän alueella. Nyt syntyvä uusi asuinalue ja sen synnyttämä oppilasmäärän kasvu vaikuttaa koulutilojen mitoittamiseen. Opetusviraston mukaan n. 7000 asukasmäärä tarkoittaa että n. 700 oppilasta tarvitsee koulupaikan tulevaisuudessa. Osa koululaisista tulee olemaan ruotsinkielisiä. Lähin suomenkielinen koulu alueella on Laajasalon peruskoulu ja lähin ruotsinkielinen Degerö lågstadieskolan. Koulujen mitoittamista tulisi tarkistaa ottaen huomioon lähialueiden oppilasmäärän kehitys. On varauduttava nyt syntyvän oppilasmäärän kasvun myötä uuden suomenkielisen peruskoulun rakentamiselle.

Lisätiedot

Mia Kuokkanen, johtava arkkitehti, puhelin: 310 86291
mia.kuokkanen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 03.10.2016 § 848

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti esittää kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto päättää hyväksyä 48. kaupunginosan (Vartiosaari) Vartiosaarta ja sitä ympäröivää vesialuetta koskevan osayleiskaavaehdotuksen 24.11.2015 päivätyn ja 17.5.2016 sekä 21.9.2016 muutetun piirustuksen nro 12373 mukaisena ja osayleiskaavaselostuksesta ilmevin perustein oikeusvaikutteisena osayleiskaavana.

Käsittely

03.10.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Esittelijä muutti esitystään siten, että esitykselle liitetään elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen rakennussuojelupäätös (liite 6) ja asiaan liittyvä vetoisuus liitteineen (liite 7 ja 8).

Palautusehdotus:

Otso Kivekäs:

Vartiosaaren osayleiskaavaehdotus palautetaan valmisteluun siten, että osayleiskaava valmistellaan virkistys- ja viheraluevaihtoehdon pohjalta viher- ja virkistysalueena sekä houkuttelevana matkailukohteena.

Kannattaja: Marcus Rantala

Asian käsittelyn keskeyttämisestä äänestettiin ennen keskustelun jatkamista.

Vastaehdotus:

Laura Rissanen:

Kaupunginhallitus esittää, että asia käsitellään kaupunginvaltuuston 26.10.2016 kokouksessa.

Kannattaja: Lasse Männistö

Vastaehdotus:

Henrik Nyholm:

Päätösehdotuksen kolmanneksi kohdaksi (3) lisätään seuraavaa:

Mikäli osayleiskaavan mukaiseen asuinrakentamiseen päädytään tulee Vartiosaaren rakentaminen sijoittaa toteutusjärjestyksessä suunnittelukauden loppuun säilyttäen Vartiosaari virkistyskäytössä mahdollisimman pitkään. Rakentamista alueella ei saa aloittaa ennen kuin raitiovaunuyhteys on olemassa Yliskylän ostoskeskukseen ja valtuustossa on tehty sitova päätös raitiovaunuyhteydestä Vartiosaareen.

Kannattaja: Otso Kivekäs

1. äänestys:

JAA-ehdotus: Asian käsittelyä jatketaan

EI-ehdotus: Otso Kivekkään palautusehdotuksen mukaan

Jaa-äännet: 9

Jorma Bergholm, Arja Karhuvaara, Lasse Männistö, Osku Pajamäki, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen, Mirka Vainikka

Ei-äännet: 6

Veronika Honkasalo, Otso Kivekäs, Henrik Nyholm, Hannu Oskala,
Marcus Rantala, Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kaupunginhallitus päätti jatkaa asian käsittelyä äänin 9 - 6.

2. äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Laura Rissasen vastaehdotuksen mukaan muutettuna

Jaa-äännet: 6

Veronika Honkasalo, Otso Kivekäs, Henrik Nyholm, Hannu Oskala,
Marcus Rantala, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 9

Jorma Bergholm, Arja Karhuvaara, Lasse Männistö, Osku Pajamäki,
Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Tatu Rauhamäki, Laura Rissanen,
Mirka Vainikka

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Kaupunginhallitus hyväksyi Laura Rissasen vastaehdotuksen äänin 6 - 9.

3. äänestys:

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Henrik Nyholmin vastaehdotuksen mukaan

Jaa-äännet: 10

Jorma Bergholm, Arja Karhuvaara, Lasse Männistö, Hannu Oskala,
Osku Pajamäki, Terhi Peltokorpi, Mika Raatikainen, Tatu Rauhamäki,
Laura Rissanen, Mirka Vainikka

Ei-äännet: 5

Veronika Honkasalo, Otso Kivekäs, Henrik Nyholm, Marcus Rantala,
Sanna Vesikansa

Tyhjä: 0

26.10.2016

Kaj/6

Poissa: 0

Kaupunginhallitus hyväksyi esittelijän ehdotuksen.

Kaupunginhallitus hyväksyi Laura Rissasen vastaehdotuksen ja esittelijän muutetun ehdotuksen mukaisesti muutetun ehdotuksen.

26.09.2016 Pöydälle

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Anni Sinnemäki

Lisätiedot

Hannu Hyttinen, kaupunginsihteeri, puhelin: 31036683
hannu.hyttinen(a)hel.fi
Anna Villeneuve, hallintoasiantuntija, puhelin: 310 36045
anna.villeneuve(a)hel.fi

Kaupunkisuunnitteluvirasto 21.9.2016

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Vartiosaaren osayleiskaavan nro 12373 kaavakartassa on huomattu kaupunkisuunnittelulautakunnan käsittelyn jälkeen (17.5.2016) kaksi virhettä: kaksi kevyen liikenteen yhteystarvemerkinä on virheellisesti merkitty raideliikenteen yhteystarvemerkinä. Aikaisemmissa kaavavaiheissa kaavakartan merkinnät olivat oikein.

Virheet on korjattu kaavakarttaan oikeilla merkinnöillä 21.9.2016. Lisäksi kaavakartan nimiöön on lisätty mittakaava 1:4000.

Lisätiedot

Maria Isotupa, arkkitehti, puhelin: 310 37303
maria.isotupa(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 17.05.2016 § 182

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Ksv 1001_2

Esitys

Kaupunkisuunnittelulautakunta esitti kaupunginhallitukselle

- 24.11.2015 päivätyn ja 17.5.2016 muutetun 48. kaupunginosan (Vartiosaari) Vartiosaarta ja sitä ympäröivää vesialuetta koskevan osayleiskaavaehdotuksen nro 12373 hyväksymistä. Kaavaehdotukseen tehdyt muutokset ilmenevät yksityiskohtaisesti liitteestä ja kaavaselostuksesta.

Lisäksi lautakunta päätti

- ettei ehdotusta aseteta uudelleen nähtäville
- antaa esityksestään perusteluineen ja vuorovaikutusraportista muodostuvan MRL 65 §:n mukaisen kunnan perustellun kannanoton tehtyihin muistutuksiin.
- antaa vuorovaikutusraportin mukaiset vastineet niihin mielipiteisiin, jotka on esitetty kirjallisesti nähtävilläoloajan ulkopuolella.

Käsittely

17.05.2016 Ehdotuksen mukaan

Hylkäysehdotus:

Pekka Buttler: Esitämme että ehdotus Vartiosaaren osayleiskaavaksi hylätään.

Kannattaja: Elina Moisio

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Esitämme että ehdotus Vartiosaaren osayleiskaavaksi hylätään.

Jaa-äännet: 7

Hennariikka Andersson, Nuutti Hyttinen, Jape Lovén, Jaakko Meretnie-
mi, Matti Niiranen, Elina Palmroth-Leino, Osmo Soininvaara

Ei-äännet: 2

Pekka Buttler, Elina Moisio

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Suoritettussa äänestyksessä esittelijän ehdotus voitti äänin 7-2.

Varajäsen Pekka Buttler sekä jäsen Elina Moisio jättivät asiasta eriävän mielipiteen.

Me allekirjoittaneet esitämme mielipiteenämme:

- että Kaupunkisuunnitteluviraston osayleiskaavaan saamat lausunnot, erityisesti kaupunginmuseon johtokunnan lausunto, museoviraston lausunto ja ympäristölautakunnan lausunto antavat vakavasti aihetta harkita uudelleen valitun suunnitteluperiaatteen sopivuutta.
- että on ilmeistä, että Kaupunkisuunnitteluvirasto on lähes yksin näkemyksessä, että ympäristöarvojen ja kulttuurihistoriallisten arvojen suojeleminen voidaan toteuttaa yhdistettynä osayleiskaavaaluonnoksen massiivisen rakentamisen kanssa.
- että Helsingin ja helsinkiläisten kokonaisetua palvelisi paremmin, että Vartiosaarta kehitettäisiin ympäristö- ja virkistysarvojen pohjalta, kuitenkin siten, että kaikille helsinkiläisille mahdollistettaisiin ympärivuotinen mutkaton pääsy Vartiosaarelle.

Näiden seikkojen nojalla jätämme seuraavan eriävän mielipiteen Vartiosaaren osayleiskaavan käsittelyyn: Helsingin kaupungin tulee viipymättä keskeyttää käynnissä oleva Vartiosaaren kaavoitus ja aloittaa uusi kaavoitusprosessi joka asettaa kulttuurihistorialliset, maisemalliset, ympäristölliset ja virkistysarvot Vartiosaaren tulevan suunnittelun lähtökodiksi.

03.05.2016 Pöydälle

01.12.2015 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

24.11.2015 Pöydälle

12.05.2015 Ehdotuksen mukaan

28.04.2015 Pöydälle

26.11.2013 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

19.11.2013 Pöydälle

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Ritva Luoto, projektipäällikkö, puhelin: 310 37294
ritva.luoto(a)hel.fi

Maria Isotupa, arkkitehti, puhelin: 310 37303
maria.isotupa(a)hel.fi

Niina Strengell, maisema-arkkitehti, maisemasuunnittelu, puhelin: 310 37458
niina.strengell(a)hel.fi

Riitta Salastie, arkkitehti, rakennussuojelu, puhelin: 310 37218
riitta.salastie(a)hel.fi

Heikki Palomäki, liikenneinsinööri, liikennesuunnittelu, puhelin: 310 37312
heikki.palomaki(a)hel.fi

26.10.2016

Mikko Haanperä, liikenneinsinööri, liikennesuunnittelu, puhelin: 310 37301
mikko.haanpera(a)hel.fi

Jouni Kilpinen, diplomi-insinööri, teknistaloudellinen suunnittelu, puhelin: 310 37251
jouni.kilpinen(a)hel.fi

Tiina Antila-Lehtonen, vuorovaikutussuunnittelija, puhelin: 310 37436
tiina.antila-lehtonen(a)hel.fi

Mikko Uro, viestintäsuunnittelija, puhelin: 310 37394
mikko.uro(a)hel.fi

Kaupunginmuseon johtokunta 23.02.2016 § 16

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Lausunto

Kaupunginmuseon johtokunta antaa seuraavan lausunnon Vartiosaaren osayleiskaavaehdotuksesta.

Vartiosaaren suunnitteluperiaatteiden mukaan Vartiosaaresta suunnitellaan omaleimainen, monipuolinen ja tiiviisti rakennettu saaristokaupunginosa, jossa on sekä asumista että kaikkia helsinkiläisiä palvelevia virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja. Kaupunkisuunnittelulautakunta edellytti, että rakentamista alueella ei saa aloittaa ennen kuin raitiovaunuyhteydestä saareen on tehty sitova päätös ja on erikseen selvitettävä, onko alueesta mahdollista tehdä vähäautoinen.

Kaupunkisuunnitteluviraston osayleiskaavaluonnoksessa Vartiosaaren uusi 5 000–7 000 asukkaan kaupunginosa tukeutuu raitiotieyhteyteen. Sillat liittävätkin Vartiosaaren myös osaksi Itä-Helsingin kulttuuripuiston virkistysreittejä. Saaren rantoja kiertävä kulttuurihistoriallisesti arvokas huvilaympäristö, monipuolinen luonto ja meri tekevät asuinalueesta ainutlaatuisen. Uusi tiiviisti rakennettu asuinalue sijoittuu saaren keskiosiin sen halki kulkevan pääkadun ja raitiotien varrelle. Vihreällä rantavyöhykkeellä puutarhamaista huvila-alueita täydennysrakennetaan maltillisesti ja uuden rantareitin varteen syntyy monipuolinen merellinen virkistysalue.

Helsingin yleiskaavassa 2002 Vartiosaari on merkitty selvitysalueeksi. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan ehdotuksessa Vartiosaari on osoitettu edellisen maakunta-kaavavaiheen pohjalta pääkäyttötarkoituksen osalta valkoiseksi alueeksi. Vartiosaaren valtakunnallinen kulttuuriympäristöstatus (RKY 2009) on otettu vaihemaakuntakaavassa huomioon ja saari on kokonaisuudessaan merkitty karttaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi.

Saaren kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot

Vartiosaari on Museoviraston inventoinnissa (RKY-2009) valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö. Saari on osa Helsingin höyrylaivareittien varrelle syntynyttä kesähuvila-asutusta. Vartiosaaren kesähuvila-alue on edustava esimerkki Helsingin itäiseen saaristoon sijoittuvasta huvila- ja puutarhakulttuurista. Museovirasto on tehnyt Vartiosaaresta rakennussuojeluesityksen rakennusperintölain nojalla.

Vartiosaaren alue kuuluu Itä-Helsingin kulttuuripuiston

kehittämissuunnitelmaan. Suunnitelmalla pyritään parantamaan alueen kulttuuriperinnön ja maiseman arvojen esilletuomista, alueen saavutettavuutta sekä toiminnallista sisältöä.

Vartiosaaresta on tehty kulttuuriympäristöselvitys (Kati Salonen ja Mona Schalin Arkkitehdit Oy, 2012), joka käsittää rakennukset ja saaren huviloihin liittyvän puutarhakulttuurin. Selvityksen perusteella Vartiosaaren koko ranta-alueita osana Itä-Helsingin huvilakulttuuria voidaan pitää erittäin merkittävänä. Selvityksen tuloksena on myös tullut esiin, että saaren sisäosien suoalueet muokattiin viljelykäyttöön 1900-luvun alkuvuosikymmeninä. Lisäksi lopputuloksena oli, että huviloiden alkuperäinen suhde maisemaan ja ympäröivään metsäluontoon on säilynyt poikkeuksellisen yhtenäisenä ja ehjänä Helsingin merellisessä maisemakuvassa rantavyöhykkeen paikoittaisesta umpeenkasvusta huolimatta.

Vartiosaaren huvila- ja ranta-alueen kehittämissuunnitelma (Studio Puro Arkkitehdit Oy, VSU maisema-arkkitehdit Oy, Ateljee Suojo Ky) on laadittu vuonna 2014. Siinä on tutkittu ranta-alueen kehittämistä siten, että huvila-alueen kulttuuriarvot voivat säilyä. Ranta-alueelle on osoitettu vain harkittuihin paikkoihin pienimittakaavaista, alueen ominaisuutteen huomioon ottavaa täydennysrakentamista. Arvokkaimmiksi luokiteltujen huviloiden pihapiireihin on osoitettu palauttavia toimenpiteitä.

Osayleiskaavan tavoitteena mainitaan rakennetun kulttuuriympäristön säilyminen ja kehittyminen Vartiosaaren kesähuvila-asutuksen kannalta tärkeillä ranta-alueilla; sen sijaan osayleiskaava merkitsee suuria muutoksia saaren keskiosassa, joka osayleiskaavassa on osoitettu uudisrakentamiseen. Saaren keskiosan rakentaminen muuttaa huvilasaaren kokonaisuuteen, luonteen ja ympäristön huvilasaaresta rakennetuksi saaristokaupunginosaksi.

Osayleiskaavassa Vartiosaaresta suojellaan yhteensä noin 50 kulttuurihistoriallisesti arvokasta huvilaa tai huvilaympäristöön kuuluvaa rakennusta tai rakennelmaa kuten rantasaunoja ja talousrakennuksia. Huvilarakennusten lisäksi suojeltaviksi on osoitettu säilytettäviä saaren huviloiden puutarhakulttuuriin olennaisesti kuuluvia puutarhasommitelmia ja -rakenteita. Kaikilla suojeltaviksi merkityillä alueilla korostetaan kult-

tuurihistoriallisten ja puutarhahistoriallisten arvojen säilyttämisestä. Kaupunginmuseon johtokunta pitää osayleiskaava-alueen osin hyvin rantavyöhykkeen kulttuurihistorialliset ja maisemalliset arvot huomioon ottavana. Johtokunta kuitenkin korostaa, että tarkemmat suojelutavoitteet tulee asemakaavavaiheessa määrittellä yhteistyössä kaupunginmuseon kanssa.

Vartiosaaren kaakkoisosassa sijaitsevaa mahdollista muinaishautausmaata on selvitetty. Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, ettei paikalla ole jälkiä muinaishaudasta ja näin ollen sen rauhoitus puretaan. Saaren koillisosassa sijaitsee muinaismuistolain suojelema kummeli. Kummeli sijaitsee V/s – alueella: Virkistysalue, jonka luonto-, maisema ja kulttuurihistorialliset ja geologiset arvot tulee säilyttää. Saaren keskiosassa on liuskekilouhos. Se sijaitsee osittain V/s - alueella ja osittain kerrostalovaltaisella AK -alueella. Kummeli ja liuskekilouhos tulee ottaa huomioon tulevassa suunnittelussa. Ensimmäisen maailmansodan linnoitteita ei ole saarella.

Maisema, luonto ja kulttuuriympäristö muodostavat Vartiosaaren herkkäsuhteisen kokonaisuuden.

Kaupunginmuseon johtokunta pitää osayleiskaavan mahdollistamaa saaren keskiosan tiivistä rakentamista ristiriitaisena saaren olennaisesti liittyvien ja RKY-2009:ssä todettujen valtakunnallisesti merkittävien kulttuurihistoriallisten ja maisemallisten arvojen kanssa. Suunnittelun lähtökohdaksi tulee olla valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaisesti saaren merkittävät ympäristöarvot, joten Vartiosaaren rakentamisen tulisi jatkua pienimuotoisena myös saaren sisäosissa. Osayleiskaavaehdotuksen mukainen rakentaminen on myös ristiriidassa Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavaehdotuksen kaavamerkinnän kanssa.

Vartiosaaren asema tulevaisuudessa korostuu, kun uuden yleiskaavan mitoituksen mukaisesti asukasmäärät kasvavat huomattavasti läheisillä asuinalueilla. Laajojen lähellä sijaitsevien ja helposti saavutettavien kaupunkiluontokohteiden käyttöarvo nousee entisestään. Vartiosaari tulisi olemaan tarpeellinen ja houkutteleva virkistäytymisen paikka uusille asukkaille. Tiivistyvä kaupunki tarvitsee henkireikänsä, Vartiosaari on näistä yksi. Kaupunginmuseon johtokunta korostaa, että rannat, lähisaaristo ja siihen liittyvä huvilakulttuuri ja saaristoluonto tekevät Helsingistä ainutlaatuisen merellisen pääkaupungin, joka kiinnostaa myös matkailijoita.

Kaupunginmuseon johtokunta ei puolla laajamittaista rakentamista sallivan Vartiosaaren osayleiskaavan hyväksymistä.

Esittelijä

26.10.2016

Kaj/6

yksikön päällikkö
Anne Mäkinen

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 503756846
sari.saresto(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 16.02.2016 § 23

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Lausunto

Pelastuslautakunta antoi seuraavan lausunnon Vartiosaaren osayleiskaavasta nro 12373:

Pelastuslautakunta puoltaa kaavoitusratkaisua, jossa Vartiosaaren tavoitettavuutta parannettaisiin kahdella eri sillalla: Laajasalo – Vartiosaari, sekä Ramsinniemi – Vartiosaari.

Kaavoituksessa tulee ottaa huomioon pelastustöiden mahdollistaminen RakMK E1 kohdan 11.2.1 mukaisesti. Edellä mainittu tulee huomioida soveltuvin osin myös mahdollista raideyhteyttä kehitettäessä.

Vartiosaaren alueelle tulee kaavoittaa vesiasemat riittävän sammutusveden saannin varmistamiseksi pelastuslaitoksen antamien ohjeiden mukaan.

09.06.2015 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

pelastuskomentaja
Simo Wecksten

Lisätiedot

Juha Rintala, vanhempi palotarkastaja, puhelin: 310 31235
juha.rintala(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 16.02.2016 § 75

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Lausunto

Yleisten töiden lautakunta antoi kaupunkisuunnitteluvirastolle seuraavan lausunnon:

Vartiosaari on kulttuurihistoriallisesti arvokas huvilasaari, joka tällä hetkellä on pääasiassa loma- ja virkistyskäytössä.

Liikenne ja yhdyskuntatekniikka

Laajasalon raitiotien ja Kruunusiltojen suunnittelu on käynnissä. Kruunusiltojen rakentaminen ja sen mahdollistama suora raitiotieyhteys keskustasta Laajasalon kautta Vartiosaareen on edellytys kestävän yhdyskuntarakenteen toteutumiselle Vartiosaarella. Ilman Kruunusiltoja Vartiosaareen ei ole mahdollista järjestää vaihdotonta joukkoliikenneyhteyttä kantakaupunkiin.

Vartiosaaren katuverkko perustuu alueen keskellä kulkevaan kokoojakatuun sekä sitä täydentäviin tonttikatuihin. Jatkosuunnittelussa tulee ottaa huomioon katualueilla riittävät tilavaraukset kaikkia liikennemuotoja ja yhdyskuntateknisiä toimintoja - myös katujen ylläpitoa, lumen välivarastointia, istutuksia ja imeytykseen perustuvia hulevesiratkaisuja - varten. Pysäköinti tulee ensisijaisesti järjestää tonteille, jolloin kadunvarsipysäköinti on vain täydentävä ratkaisu.

Lumi ja hulevedet

Helsingissä on jatkuvasti pulaa lumen välivarastointipaikoista. Tiivistyvässä kaupungissa tilanne pahenee. Aurauslumelle tulee olla varattuna tilaa sekä yleisiltä alueilta että tonteilta.

Vartiosaaren osayleiskaavaehdotuksessa on laadittu kattava hulevesien hallintaselvitys, jossa oli mukana myös rakennusviraston edustajia. Selvitys luo hyvän pohjan jatkosuunnittelulle.

Viheralueet, maisema ja kulttuurihistoria

Osayleiskaavaehdotuksen tavoitteiksi on muiden muassa asetettu Vartiosaaren liittäminen osaksi Itä-Helsingin kulttuuripuistoa ja sen virkistys- ja matkailupalveluja. Vartiosaarella tulee korostua monipuolinen luonto, ekologisuus, kasvilajien monipuolisuus, puutarhamaisuus, kulttuurimaisema, huvilakulttuuri, merellisyys ja luonnonmukaiset vanhat metsät.

Tavoitteiden toteutuminen on lähes mahdotonta näin massiivisella rakentamisella. Tämä tarkoittaa, että maastonmuodot ja viheralueiden käyttö on otettava huomioon erityisellä tarkkuudella jo nyt osayleiskavassa niin, että maastovauriot, louhinnat ja täytöt koko alueella ja erityisesti luonnonmukaisissa vanhoissa metsissä, virkistysalueilla, puistoissa ja puutarhoissa jäävät mahdollisimman vähäisiksi.

Vartiosaaren laaksoalueella sijaitsevaa palstaviljelyaluetta luonnehditaan suunnitelmassa Vartiosaaren sydämeiksi. Säilyäkseen tämä tunnelmaltaan ainutlaatuinen laaksopainanne kosteikkoaiheineen vaatii palstaviljelyalueen lisäksi ympärilleen rauhallisen vihervyöhykkeen, sillä

viherkatot ja muut vastaavat ratkaisut eivät voi korvata tarpeeksi laajoja ja yhtenäisiä vihervyöhykkeitä.

Laakson viheraluekokonaisuus jatkuu kaakon suuntaan muuttuen luonteeltaan toiminnallisemmaksi kaupunginosapuistoksi leikkipaikkoineen, pelikenttineen ja kaupunkiviljelykeskuksineen.

Laakson eteläpuolella olevaan pohjoisrinteeseen suunnitellut korttelit kaventavat koulun kohdalla laakson vihervyöhykettä. Korttelialueiden pienentäminen tai jopa niiden poistaminen kokonaan yhdistää kaupunkiviljelykeskuksen, kaupunginosapuiston ja laaksoalueen viljelyineen ja vesiaiheineen yhtenäiseksi viheraluekokonaisuudeksi. Yhtenäinen viheraluekokonaisuus olisi sekä ylläpidollisesti että ekologisesti toimiva ratkaisu.

Massatalous ja esirakentaminen

Vartiosaari on rakentamisteknisesti poikkeuksellisen hyvä, sillä rakentaminen osoitetaan lähes koskemattomaan luontoon, jossa lisäksi on perinteistä kalliopohjaa. Rakentamisen tuloksena menetetään kohteiden luonnonmukainen tila ikuisesti. Muihin aluerakentamiskohteisiin verrattuna maaperäolosuhteet luovat edellytyksiä asuntotuotannon tavanomaista nopeammalle käynnistettävyydelle. Alueelliset esirakentamistoimenpiteet ja toimijakohtainen maaperän lujittaminen rajoittuvat hyvin suppealle alueelle. Vartiosaaren maaperä ei ole pilaantunutta. Vartiosaaren paikoin jyrkkä topografia on jatkosuunnittelun ja rakentamisen ympäristöllinen ja taloudellinen haaste. Tästä syystä on erityisen tärkeää tehdä riittävän varhaisessa suunnitteluvaiheessa kattavat massataloudelliset laskelmat ja suunnitelmat. Rakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luonnontilaisten alueiden säilymiseen rakentamisen aikana.

Veneiden talvisäilytys ja julkinen kaupunkitila

Liikuntavirastolla on käynnissä selvitys veneiden talvisäilytyksestä Helsingissä. Se osoittaa, ettei viimeisten vuosikymmenten aikana huomattavasti kasvanutta venepaikkojen määrää ole riittävästi otettu huomioon maankäytön suunnittelussa.

Veneiden talvisäilytysalueiden puute koetaan jo nyt ongelmalliseksi ja kehitysnusteen mukaan on arvioitu, että vuonna 2030 veneiden talvisäilytyspaikkoja tulee olemaan noin 5 000 kappaletta liian vähän. Tilanteen parantamiseksi on ryhdyttävä erityistoimenpiteisiin jo rakennetuilla alueilla. Tuleville, uusille merellisille asuinalueille tulee maankäytön suunnittelussa varata tarpeellinen tila veneiden talvisäilytyksen tarpeisiin.

Veneily on merellisyyden, luonnon ja kulttuurihistorian ohella olennainen osa Vartiosaaren vetovoimaisuutta asuinalueena. Vartiosaaren osayleiskaavaan on merkitty kaksi venesatamaa. Venesatamat vaativat vesialueen lisäksi tilavarauksia myös maalle esim. kuljetusten, puhtaanapidon, erilaisten veneilyä tukevien palveluiden ja veneiden talvisäilytyksen tarpeisiin. Jotta myöhemmin vältetään ongelmallisilta tilanteilta ja erityisesti julkisen ympäristön kuten katujen, aukoiden ja viheralueiden kannalta huonoilta ratkaisuilta, tulee Vartiosaaren osayleiskaavaan merkitä venesatamien vaatimat tilan tarpeet myös Vartiosaaren maa-alueella. Veneiden talvisäilytysalueita sovittaessa alueelle tulee huomioida satamien läheisyydessä sijaitsevat kulttuurihistorialliset ja luonnon erityispiirteet. Erityisen hankala on Kaislikon lähelle sijoittuva satama, joka on kokonaisuudessaan tärkeän ranta-alueen vieressä.

Kustannukset

Osayleiskaavan toteuttamisen kustannukset kaupungille ovat kaavaselostuksessa suuruusluokaltaan:

- kadut 24 miljoonaa euroa
- raitiotie 21 miljoonaa euroa
- sillat 44 miljoonaa euroa
- puistot ja virkistysalueet 23 miljoonaa euroa
- palvelurakennukset 40 miljoonaa euroa
- satamat 20 miljoonaa euroa
- korjausvelka 12 miljoonaa euroa

Kaavaselostuksen mukaan kokonaiskustannukset ovat yhteensä noin 180–190 miljoonaa euroa. Vartiosaaren tonttitulot ovat noin 190–230 miljoonaa euroa.

Yleisten töiden lautakunta puoltaa Vartiosaaren osayleiskaavan nro 12373 hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin.

Yleisten töiden lautakunnan mielestä kaavamerkintä "Kaikkien maankäyttömuotojen alueille, paitsi SL, saa sijoittaa pysyviä ja väliaikaisesti aluerakentamista palvelevia liikenteen, yhdyskuntateknisen huollon ja massahuollon alueita, tiloja ja laitteita. Sijainti ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa selvitysten ja ympäristövaikutusarviointien perusteella." tulisi muuttaa muotoon "Kaikkien maankäyttömuotojen alueille, paitsi V/s, VP/s ja SL, saa sijoittaa pysyviä ja väliaikaisesti aluerakentamista palvelevia liikenteen, yhdyskuntateknisen huollon ja massahuollon alueita, tiloja ja laitteita. Sijainti ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa selvitysten ja ympäristövaikutusarviointien perusteella."

Käsittely

16.02.2016 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Henrik Nyholm: Korvataan (18) : "Yleisten töiden lautakunnan mielestä Vartiosaaren ei tule osoittaa rakentamista, vaan aluetta tulee kehittää virkistyskäytössä. Vartiosaari on erittäin merkityksellinen idän viherverkostolle ja rakentaminen saarelle katkaisee Ramsinniemen ja Meri-Rastilaan ulottuvan vihersormen. Tilanteessa, jossa kasvava väestömäärä lisää yhtä lailla myös virkistyskäyttöpaineita, tulee erityisen tarkkaan harkita uusien vielä rakentamattomien alueiden käyttöön ottoa.

Osayleiskaava on paitsi rakentamisen kannalta ylimitoitettu luonnon kantokyvyn näkökulmasta, myös ajoitettu pieleen. Nykyinen aikataulutus, joka mahdollistaa alueen rakentamisen aloituksen raitiotien sitovan päätöksen jälkeen, johtaa todennäköisesti alueen valmistumiseen ennen raitiotien ulottumista saarelle asti.

Mikäli osayleiskaavaluonnoksen mukaiseen asuinrakentamiseen päädytään, tulee rakentamisen aloitus siirtää vähintään ajankohtaan missä raitiotie ulottuu lyhimmillään Yliskylän keskukseen asti. Myös siinä tilanteessa on punnittava hyödyt sijoittaa rakentaminen toteutusjärjestyksessä yleiskaavakauden loppuun säilyttäen Vartiosaari virkistyskäytössä mahdollisimman pitkään."

Kannattaja: Pörrö Sahlberg

Vastaehdotus:

Pörrö Sahlberg: 1: LISÄTÄÄN 1: (ja luonnonmukaiset vanhat metsät), eli (7) viimeinen lause kuulumaan: "Vartiosaassa tulee korostua monipuolinen luonto, ekologisuus, kasvilajien monipuolisuus, puutarhaisuus, kulttuurimaisema, huvilakulttuuri, merellisyys ja luonnonmukaiset vanhat metsät."

2: (ja viheralueiden käyttö & erityisesti luonnonmukaisissa vanhoissa metsissä) eli (8) viimeinen lause kuulumaan: "Tämä tarkoittaa, että maastonmuodot ja viheralueiden käyttö on otettava huomioon erityisellä tarkkuudella jo nyt osayleiskaavassa niin, että maastovauriot, louhinnat ja täytöt koko alueella ja erityisesti luonnonmukaisissa vanhoissa metsissä, virkistysalueilla, puistoissa ja puutarhoissa jäävät mahdollisimman vähäisiksi."

2: (8) ensimmäinen lause: "Tavoitteiden toteutuminen on haasteellista ja vaatii paljon jatkosuunnittelulta." KORVATAAN lauseella: "Tavoitteiden toteutuminen on lähes mahdotonta näin massiivisella rakentamisella."

5: KORVATAAN (12) ensimmäinen lause kahdella lauseella:

"Vartiosaari on rakentamisteknisesti poikkeuksellisen hyvä, sillä rakentaminen osoitetaan lähes koskemattomaan luontoon, jossa lisäksi on perinteistä kalliopohjaa. Rakentamisen tuloksena menetetään kohteiden luonnonmukainen tila ikuisesti."

6: LISÄTÄÄN (12) loppuun: "Rakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luonnontilaisten alueiden säilymiseen rakentamisen aikana."

7: Kohdan (15) loppuun lisäys: "Veneiden talvisäilytysalueita sovittaessa alueelle tulee huomioida satamien läheisyydessä sijaitsevat kulttuurihistorialliset ja luonnon erityispiirteet. Erityisen hankala on Kaislikon lähelle sijoittuva satama, joka on kokonaisuudessaan tärkeän ranta-alueen vieressä."

Lisätään lausunnon loppuun kappale:

Yleisten töiden lautakunnan mielestä kaavamerkintä "Kaikkien maankäyttömuotojen alueille, paitsi SL, saa sijoittaa pysyviä ja väliaikaisesti aluerakentamista palvelevia liikenteen, yhdyskuntateknisen huollon ja massahuollon alueita, tiloja ja laitteita. Sijainti ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa selvitysten ja ympäristövaikutusarviointien perusteella." tulisi muuttaa muotoon

"Kaikkien maankäyttömuotojen alueille, paitsi V/s, VP/s ja SL, saa sijoittaa pysyviä ja väliaikaisesti aluerakentamista palvelevia liikenteen, yhdyskuntateknisen huollon ja massahuollon alueita, tiloja ja laitteita. Sijainti ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa selvitysten ja ympäristövaikutusarviointien perusteella."

Kannattaja: Henrik Nyholm

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: 1: LISÄTÄÄN 1: (ja luonnonmukaiset vanhat metsät), eli (7) viimeinen lause kuulumaan: "Vartiosaarissa tulee korostua monipuolinen luonto, ekologisuus, kasvilajien monipuolisuus, puutarhamaisuus, kulttuurimaisema, huvilakulttuuri, merellisyys ja luonnonmukaiset vanhat metsät." 2: (ja viheralueiden käyttö & erityisesti luonnonmukaisissa vanhoissa metsissä) eli (8) viimeinen lause kuulumaan: "Tämä tarkoittaa, että maastonmuodot ja viheralueiden käyttö on otettava huomioon erityisellä tarkkuudella jo nyt osayleiskaavassa niin, että maastovauriot, louhinnat ja täytöt koko alueella ja erityisesti luonnonmukaisissa vanhoissa metsissä, virkistysalueilla, puistoissa ja puutarhoissa jäävät mahdollisimman vähäisiksi." 2: (8) ensimmäinen lause: "Tavoitteiden toteutuminen on haasteellista ja vaatii paljon jatkosuunnittelulta." KORVATAAN lauseella: "Tavoitteiden toteutuminen on lähes mahdotonta

näin massiivisella rakentamisella." 5: KORVATAAN (12) ensimmäinen lause kahdella lauseella:

"Vartiosaari on rakentamisteknisesti poikkeuksellisen hyvä, sillä rakentaminen osoitetaan lähes koskemattomaan luontoon, jossa lisäksi on perinteistä kalliopohjaa. Rakentamisen tuloksena menetetään kohteiden luonnonmukainen tila ikuisesti." 6: LISÄTÄÄN (12) loppuun: "Rakentamisessa tulee kiinnittää erityistä huomiota luonnontilaisten alueiden säilymiseen rakentamisen aikana." 7: Kohdan (15) loppuun lisäys: "Veneiden talvisäilytysalueita sovittaessa alueelle tulee huomioida satamien läheisyydessä sijaitsevat kulttuurihistorialliset ja luonnon erityispiirteet. Erityisen hankala on Kaislikon lähelle sijoittuva satama, joka on kokonaisuudessaan tärkeän ranta-alueen vieressä." Lisätään lausunnon loppuun kappale:

Yleisten töiden lautakunnan mielestä kaavamerkintä "Kaikkien maankäyttömuotojen alueille, paitsi SL, saa sijoittaa pysyviä ja väliaikaisesti aluerakentamista palvelevia liikenteen, yhdyskuntateknisen huollon ja massahuollon alueita, tiloja ja laitteita. Sijainti ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa selvitysten ja ympäristövaikutusarviointien perusteella." tulisi muuttaa muotoon "Kaikkien maankäyttömuotojen alueille, paitsi V/s, VP/s ja SL, saa sijoittaa pysyviä ja väliaikaisesti aluerakentamista palvelevia liikenteen, yhdyskuntateknisen huollon ja massahuollon alueita, tiloja ja laitteita. Sijainti ratkaistaan tarkemmassa suunnittelussa selvitysten ja ympäristövaikutusarviointien perusteella."

Jaa-äännet: 4

Matti Kopra, Terhi Koulumies, Dennis Pasterstein, Mariam Rguibi

Ei-äännet: 5

Antti Möller, Henrik Nyholm, Eija Paananen, Pörrö Sahlberg, Tuomo Valokainen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Korvataan (18) : "Yleisten töiden lautakunnan mielestä Vartiosaareen ei tule osoittaa rakentamista, vaan aluetta tulee kehittää virkistyskäytössä. Vartiosaari on erittäin merkityksellinen idän viherverkostolle ja rakentaminen saarelle katkaisee Ramsinniemen ja Meri-Rastilaan ulottuvan vihersormen. Tilanteessa, jossa kasvava väestömäärä lisää yhtä lailla myös virkistyskäyttöpaineita, tulee erityisen tarkkaan harkita uusien vielä rakentamattomien alueiden käyttöön ot-

toa. Osayleiskaava on paitsi rakentamisen kannalta ylimitoitettu luonnon kantokyvyn näkökulmasta, myös ajoitettu pieleen. Nykyinen aikataulut, joka mahdollistaa alueen rakentamisen aloituksen raitiotien sitovan päätöksen jälkeen, johtaa todennäköisesti alueen valmistumiseen ennen raitiotien ulottumista saarelle asti. Mikäli osayleiskaavaluonnoksen mukaiseen asuinrakentamiseen päädytään, tulee rakentamisen aloitus siirtää vähintään ajankohtaan missä raitiotie ulottuu lyhimmillään Yliskylän keskukseen asti. Myös siinä tilanteessa on punnittava hyödyt sijoittaa rakentaminen toteutusjärjestyksessä yleiskaavakauden loppuun säilyttäen Vartiosaari virkistyskäytössä mahdollisimman pitkään."

Jaa-äännet: 5

Matti Kopra, Terhi Koulumies, Antti Möller, Dennis Pasterstein, Mariam Rguibi

Ei-äännet: 4

Henrik Nyholm, Eija Paananen, Pörrö Sahlberg, Tuomo Valokainen

Tyhjä: 0

Poissa: 0

Eriävä mielipide:

Henrik Nyholm: Mielestäni Vartiosaaren ei tule osoittaa rakentamista, vaan aluetta tulee kehittää virkistyskäytössä. Vartiosaari on erittäin merkityksellinen idän viherverkostolle ja rakentaminen saarelle katkaisee Ramsinniemen ja Meri-Rastilaan ulottuvan vihersormen. Tilanteessa, jossa kasvava väestömäärä lisää yhtä lailla myös virkistyskäyttöpainetta, tulee erityisen tarkkaan harkita uusien vielä rakentamattomien alueiden käyttöön ottoa.

Osayleiskaava on paitsi rakentamisen kannalta ylimitoitettu luonnon kantokyvyn näkökulmasta, myös ajoitettu pieleen. Nykyinen aikataulut, joka mahdollistaa alueen rakentamisen aloituksen raitiotien sitovan päätöksen jälkeen, johtaa todennäköisesti alueen valmistumiseen ennen raitiotien ulottumista saarelle asti.

Mikäli osayleiskaavaluonnoksen mukaiseen asuinrakentamiseen päädytään, tulee rakentamisen aloitus siirtää vähintään ajankohtaan missä raitiotie ulottuu lyhimmillään Yliskylän keskukseen asti. Myös siinä tilanteessa on punnittava hyödyt sijoittaa rakentaminen toteutusjärjestyksessä yleiskaavakauden loppuun säilyttäen Vartiosaari virkistyskäytössä mahdollisimman pitkään.

09.02.2016 Pöydälle

25.08.2015 Ehdotuksen mukaan äänestyksin

18.08.2015 Pöydälle

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Birgitta Rossing, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38640
birgitta.rossing(a)hel.fi
Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

Suomenkielinen työväenopisto Rehtori 15.2.2016

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Kaupunkisuunnittelulautakunta on pyytänyt suomenkielisen työväenopiston lausuntoa Vartiosaaren osayleiskaavaluonnoksesta. Työväenopisto on päättänyt antaa seuraavan lausunnon.

Vartiosaaren suunnitelmissa on ollut kolme vaihtoehtoa:

- A. saari säilyy virkistysalueena
- B. saareen rakennetaan noin 5 000-6000 asukkaan kaupunginosa
- C. saareen rakennetaan pientalovaltainen kaupunginosa

Vaihtoehdon B mukaan Vartiosaaresta suunnitellaan omaleimainen, monipuolinen ja tiiviisti rakennettu saaristokaupunginosa, jossa on sekä asumista että kaikkia helsinkiläisiä palvelevia virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja.

Tulevaisuuden tutkimuskeskus järjesti yhdessä Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston kanssa kaksi niin kutsuttua tulevaisuusklinikkaa, joissa tulevaisuustyöpajamuotoisesti suunniteltiin Vartiosaaren tulevaa asuinalueetta. Tulevaisuusklonikoiden osallistujat ideoivat pienryhmissä, millainen Vartiosaari voisi asuinalueena olla ja millaisen asuinalueen he siitä itse haluaisivat.

Tulevaisuusklonikoissa korostettiin, että Vartiosaarta suunniteltaessa pitäisi välttää turhaa sovinnaisuutta ja kokeilla aluetta kunnioittaen niin uudenlaista rakentamista kuin uusia sosiaalisia käytäntöjä. Esimerkiksi erilaiset yhteisomistuksen muodot ja itsehallintokokeilut” saivat kannan-

tusta. Jos Vartiosaaren muodostuu vahvoja paikallisyhteisöjä – joiden syntyä alueen suunnittelun pitäisi edistää – nämä yhteisöt voivat osallistua aktiivisesti alueen kehittämiseen, myös Työväenopiston yhteistyökumppanina.

Vartiosaaren suunnittelussa voitaisiin hyödyntää myös Helsingin historiaa. Vartiosaari oli esimerkiksi 1900-luvun alussa Helsingin höyrylaivaliikenteen keskuksia.

Asuinalueena Vartiosaari voisi avata helsinkiläisille uuden portin merelle ja jopa auttaa elvyttämään hiipunutta vesiliikennekulttuuria.

Erityisen tärkeänä pidettiin sitä, että Vartiosaaren vahvaa identiteettiä ei hävitettäisi rakentamalla saaren anonyymia ja luonnonympäristöön huonosti sopivaa ”bulkkiarkkitehtuuria. Vartiosaari ansaitsee kunnianhimoista, esteettistä, ekologista ja kestävästä rakentamisesta. Asiantuntijatilaisuudessa ehdotettiin, että Vartiosaaresta voisi tulla puurakentamisen kansainvälinen esimerkkikohde.

Kaupunkisuunnittelulautakunta edellytti, että rakentamista alueella ei saa aloittaa ennen kuin raitiovaunuyhteydestä saareen on tehty sitova päätös ja että on erikseen selvitettävä, onko alueesta mahdollista tehdä vähäautoinen. Kaupunkisuunnitteluviraston osayleiskaavaluonnoksessa Vartiosaaren uusi 5 000–7 000 asukkaan kaupunginosa tukeutuu raitiotieyhteyteen.

Uusi asuinalue liittyy osaksi keskustasta Vuosaaren kulkevaa raitiotie- ja pyöräilyverkostoa. Sillat liittävätkin Vartiosaaren myös osaksi Itä-Helsingin kulttuuripuiston virkistysreittejä. Saaren rantoja kiertävä kulttuurihistoriallisesti arvokas huvilaympäristö, monipuolinen luonto ja meri tekevät asuinalueesta ainutlaatuisen.

Helsingin yleiskaavassa 2002 Vartiosaari on merkitty selvitysalueeksi. Uudenmaan 4. vaihemaakuntakaavan luonnoksessa 9.1.2015 on tarkistettu voimassa olevia maakuntakaavoja. Vartiosaari on osoitettu siinä edellisen maakunta-kaavavaiheen pohjalta pääkäyttötarkoituksen osalta valkoiseksi alueeksi. Vartiosaaren valtakunnallinen kulttuuriympäristöstatus (RKY 2009) on otettu vaihemaakuntakaavassa huomioon ja saari on merkitty karttaan valtakunnallisesti ja maakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi.

Osayleiskaavan tavoitteena mainitaan rakennetun kulttuuriympäristön säilyminen ja kehittyminen Vartiosaaren kesähuvila-asutuksen kannalta tärkeillä ranta-alueilla; sen sijaan osayleiskaava merkitsee suuria muutoksia saaren keskiosassa, joka osayleiskaavassa on osoitettu uudisrakentamiseen. Saaren keskiosan rakentamisen kautta osayleiskaavan toteutuminen muuttaa huvilasaaren kokonaisuuteen, luonteen ja ympä-

ristön huvilasaaresta rakennetuksi saaristokaupunginosaksi. Se ei ole enää virkistysalue, vaan nykyaikainen asuinalue puistoineen ja lähialveluineen.

Työväenopiston näkökulmasta toisaalta tiivis rakentaminen on mielekästä, jos osakeskusten väliin ja sisään jää riittävästi luontoa ja muuta virkistysalueita. Opiston kannalta on toivottavaa, että alueelle ulottuu joukkoliikenne ja riittävän tiheät aikataulut myös iltaisin. Opisto voisi opetuksessaan hyödyntää Vartiosaaren ainutlaatuista luontoympäristöä. Toisaalta kaupunkilaiset tarvitsevat myös virkistysalueita ja lähiluontoa, jossa sienestää ja marjastaa ja nauttia luonnon rauhasta. Opisto on toteuttanut erilaisia luontokursseja mm. Nuuksiossa ja Luukissa. Vartiosaari olisi mainittuja alueista lähempänä. Opisto ei saane enää uusia toimitiloja. Opiston opetusta suunnataan myös ulos luokkahuoneesta. Vartiosaari voisi osaltaan olla opiston ”luontoluokka”.

Työväenopiston kurssitarjonnan tavoitteena on olla lähellä asukkaita eri puolilla Helsinkiä niin, että joukkoliikenne tarjoaa kulkemismahdollisuuden. Osa kaupunkilaisista tulee pitkänkin matkan päästä kursseille, osalle on tärkeää saada opetusta lähialueellaan, mm. ikäihmiset ja pienten lasten vanhemmat.

Opiston palveluverkkosuunnitelman päivitys on tehty. Sen lähtökohtana on että uusille alueille opisto ei suunnittele uusia omia tiloja. Opisto toimii yhteistyössä eri hallintokuntien ja mahdollisten muiden yhteistyökumppaneiden kanssa niin, että opetustarjontaa on saatavilla uusilla asuntoalueilla kustannustehokkaasti yhteiskäytöllä mm. koulutiloissa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Opiston tarpeet on syytä ottaa huomioon jo suunnitteluvaiheessa.

Työväenopiston toiminen ja näkyminen esikaupungeissa pitää asukkaita ja alueita elinvoimaisina, turvallisina ja vireinä myös ilta-aikana. Opisto luo omalta osaltaan yhteisöllisyyttä ja antaa mahdollisuuden elinikäiseen oppimiseen koko kaupungin alueella. Tämä voi toteutua Vartiosaassa, vaikka sitä ei rakennettasikaan, ainakaan kovin tehokkaasti.

Suomenkielinen työväenopisto 4.8.2015

Lisätiedot

Hannele Koli-Siiteri, asiakaspalveluosaston osastopäällikkö, puhelin: 310 88521
hannele.koli-siiteri(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 11.02.2016 § 60

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Päätös

Kiinteistölautakunta antoi kaupunkisuunnittelulautakunnalle seuraavan lausunnon:

Kiinteistölautakunta toteaa, että Vartiosaaren osayleiskaavaehdotus kokonaisuuteen nähden pieniä täsmennyksiä lukuun ottamatta vastaa osayleiskaavaluonnosta.

Lautakunta pitää siten 3.9.2015 antamassaan alla olevassa lausunnossa.

Vartiosaaren osayleiskaavaluonnoksessa on onnistuneesti pystytty yhdistämään alueeseen liittyvät monet ristiriitaiset tavoitteet. Keskittämällä uusi tehokas kerrostalorakentaminen palveluineen saaren rakentamattomaan keskiosaan on pystytty tarjoamaan mahdollisuus asuntotavoitteen mukaiseen 5 000 - 7 000 uuden asukkaan merellisen asuinalueen muodostamiseen. Samalla on luotu hyvät edellytykset kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rantahuvilaympäristön ja rantaluonnonsäilymiselle sekä rantavyöhykkeen avaamiselle virkistyskäyttöön. Saaren korkealla sijaitsevaa, rantaan voimakkaasti viettävää keskiosaa on kaavaluonnosratkaisussa hyödynnetty tavalla, joka mahdollistaa merinäkyymiä suurelle osalle asunnoista.

Raitioliikenne- ja sen jatkoyhteysvaraus Vuosaaren mahdollistaa tavoitellun ns. saaristoratikkareitin ja siihen kuuluvan polkupyöräyhteyden (saaristobaana) toteuttamisen. Täydentämällä keskustaan vievää raitiovaunuyhteyttä toimivalla suoralla linja-autoyhteydellä Herttoniemen metroasemalle Vartiosaaren autonkäyttötarvetta voidaan minimoida ja autopaikoitustarvetta karsia.

Vanha harvahko rantahuvilamiljö on osa Helsingin höyrylaivareittien kesähuvila-asutusta, joka on luokiteltu valtakunnallisesti merkittäväksi rakennetuksi kulttuuriympäristöksi (RKY 2009). Se on onnistuneesti esitetty täydennettäväksi tavalla, joka mahdollistaa vanhojen huviloiden säilymisen kaupunkirakennetta ja -kuvaa rikastuttavana osana. Tonteille sijoittaminen ja käyttötarkoituksen joustava kaksoismerkintä AP/P mahdollistaa vanhojen huviloiden monipuolisen käyttämisen niin asumiseen kuin palvelu- ja hallintotoimintaan. Onnistuneella ratkaisulla edistetään huviloiden säilymistä tilanteessa, jossa tavanomainen, vain yhden käyttötarkoituksen ratkaisun mukainen kaavoitusvaiheessa ajateltu (erikois)toiminta päättyy ilman jatkajaa ja huvila jää tyhjilleen. Monipuolinen käyttömahdollisuus nopeuttaa huvilan uuden käyttäjän löytymistä ilman hidasta kaavamuutostarvetta. Vartiosaaren siltayhteys uusine katu-yhteyksineen alentaa huomattavasti huviloiden ylläpito- ja kunnostuskustannuksia. Kaupunki omistaa noin puolet saaren huviloista.

Puistoalueille on jäänyt varsin vähän rakennuksia ja rakennusryhmiä. Niiden säilymisen edistämiseksi tulisi jatkosuunnittelussa pyrkiä muodostamaan rakennuksista ja niiden toimivista pihapiireistä AP/P -tontteja.

Kaupungin pääosin omistaman saaren ranta-alueet on hyvin suuressa määrin varattu kaupunkilaisten virkistykseen. Ohjeellinen ulkoilu- ja rantareitistö sekä niihin liittyvät palvelurakennemahdollisuudet on sijoitettu virkistyskäyttöä tukevalla ja rantaluonnon sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rantahuvilaympäristön säilymistä edistävällä tavalla.

Lautakunta katsoo, että alueen jatkosuunnittelussa ei tule tinkiä asukastavoitteesta. Vain asukastavoitteen ylärajan asukasmäärä voi pitkälläkin tähtäimellä varmistaa alueelle hyvän, autonkäyttötarvetta minimoivan joukkoliikennetason sekä toimivat lähipalvelut. Tiiviin rakentamisen, rantaluonnon, rantavirkistystavoitteiden ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaan rantahuvilaympäristön vuoksi tulevaisuuden täydennysrakentamisella on hyvin vaikea torjua uusille asuinalueille ominaista ensimmäimuttoaallon jälkeistä asukasmäärän laskutrendiä.

Pysäköintijärjestelyihin on jatkosuunnittelussa kiinnitettävä erityistä huomiota. Lautakunta pitää kaavaselostuksessa pohdittua keskitettyihin autopaikkojen pysäköintilaitoksiin perustuvaa päätöksentekoa toimivana. Pysäköintilaitosten käyttöä tehostavia nimeämättömien autopaikkojen ratkaisuja voidaan suosia lievemmillä pysäköintinormeilla. Hyvällä suunnittelulla pysäköintilaitokset voidaan urbaanin, tiiviisti rakennettavan keskiosan topografiaa hyödyntäen toteuttaa kustannustehokkailla, pääosin maanpäällisillä pysäköintilaitoksilla, joihin voidaan sijoittaa myös muita toimintoja.

03.09.2015 Ehdotuksen mukaan

20.08.2015 Pöydälle

Esittelijä

osastopäällikkö
Sami Haapanen

Lisätiedot

Peter Haaparinne, toimistopäällikkö, puhelin: 310 31864
peter.haaparinne(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 02.02.2016 § 40

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Lausunto

Ympäristölautakunta antoi seuraavan lausunnon.

Vartiosaaren osayleiskaavaehdotus muuttaisi nykyisen luonnontilaltaan rikkaan ja monipuolisen saaren noin 5000–7000 asukkaan tiiviisti rakennetuksi kaupunginosaksi, joka tukeutuisi raitiovaunu-, kävely- ja pyöräily-yhteyksiin.

Vartiosaaren suurin arvo on luonnonarvojen, kulttuuriarvojen ja maisema-arvojen muodostama kokonaisuus. Ehdotettu rakentaminen aiheuttaisi suuria muutoksia saaren metsäiseen maisemakuvaan ja luonnonympäristön kokonaisuuteen etenkin saaren keskiosissa.

Luonnonsuojeluohjelman päivitystyön yhteydessä tehdyn metsäverkostaselvityksen mukaan Helsingin laajat, yhtenäiset yli 40 ha:n kokoiset metsäkokonaisuudet muodostavat monimuotoisia metsäluonnon ydinalueita, jotka ovat metsäverkoston kannalta keskeisiä. Vartiosaaren pinta-alasta 64 ha on metsää, joka täyttää metsäverkostaselvityksen kriteerit. Saari on siten yksi Helsingin metsäverkoston laajimmista metsäalueista, metsäluonnon ydinalueista, jotka tulisi pyrkiä säilyttämään rakentamattomina. Suurin osa metsäalueesta sijaitsee saaren keskiosassa, jonne rakentamista esitetään.

Vartiosaaren metsäalue sijoittuu Itä-Helsingin kulttuuripuiston vihersormelle. Metsäinen runkoyhteys Laajasalosta Meri-Rastilaan ylläpitää vihersormea ja sen toimivuus kaupunkiekologisenä yhteytenä tulee turvata. Rakentaminen jättäisi Vartiosaareen noin 22 ha metsää. Laajan yhtenäisen metsäalueen merkittävä supistuminen heikentäisi koko vihersormen viheryhteyttä.

Vartiosaaressa on yhteensä 20 luontotietojärjestelmän arvokasta luontokohdetta: mm. 12 arvokasta kasvillisuus- ja lintukohdetta, metsäluonnon monimuotoisuusohjelman mukainen metsäkohde, kääpäkohde, ja lisäksi se on kokonaisuudessaan tärkeää lepakkoaluetta. Alueet sijaitsevat osin hajallaan eri puolilla saarta. Niistä ei siten muodostunut usean päällekkäisen luontoarvon kriteerin mukaisesti perustettavia luonnonsuojelualueita. Vartiosaaressa on yksi pienialainen jo perustettu luonnonsuojelualue, joka kattaa Suomen ainoan rantaruttojuuren kasvu- paikan.

Osayleiskaavaehdotuksen mukainen rakentaminen supistaisi merkittävästi luonnontilaisia ja monimuotoisia elinympäristöjä. Osayleiskavassa on esitetty monia haitallisten luontovaikutusten lieventämiseen tähtäviä toimia ja määräyksiä, joilla monia yksittäisiä luontoarvoja voidaan säilyttää. Tämä ei kuitenkaan turvaa riittävästi arvokkaan luontokokonaisuuden säilymistä, jossa luonto-, maisema- ja kulttuurihistorialliset arvot muodostavat erottamattoman kokonaisuuden.

Vartiosaaren merkitys luonnontilaisena ja lähes rakentamattomana virkistysaarena sekä metsäverkoston solmukohtana korostuu, kun uu-

26.10.2016

den yleiskaavaehdotuksen mitoituksen mukaan Laajasalon asukasluku tulee kaksinkertaistumaan vuoteen 2050 mennessä. Myös muualla Itä-Helsingissä on odotettavissa huomattavia asukasmäärien lisäyksiä. Virkistyskäyttöpaine itäisillä virkistysalueille on jo nyt suuri ja tiivistymisen myötä se kasvaa entisestään. Kaupunkiluonnon ihmisten terveyttä edistävästä vaikutuksesta saadaan jatkuvasti vahvempaa tutkimusnäyttöä; kyseessä on ehkä merkittävin kaupunkiluonnon ekosysteemipalveluita. Vartiosaari on nykyisin kokoonsa ja laatuunsa nähden virkistysalueena alikäytössä, koska saaren saavutettavuus on huono.

Ympäristölautakuntakunnan mielestä Vartiosaari tulisi säilyttää pääosin rakentamattomana koillisen, Ramsinniemen ja Meri-Rastilaan ulottuvan, vihersormen osana. Tällä tavoin saaren luonto-, virkistys- ja kulttuuriarvot säilyisivät ja palvelisivat Itä-Helsingin ja laajemminkin koko Helsingin kasvavaa asukasmäärää.

Mikäli osayleiskaavaehdotuksen mukaiseen asuntorakentamiseen päädytään, se tulee ympäristölautakunnan mielestä toteuttaa yleiskaavakauden loppupuolella raitiotieverkon toteutumisen aikataulussa. Saaren virkistyskäyttöä tulee kehittää jo sitä ennen. Tähän aiemmin tarkastelussa ollut virkistyskäyttövaihtoehto antaa hyvän pohjan. Erityisesti tulisi selvittää saaren saavutettavuuden parantamista joko vesiteitse tai kevyellä sillalla Laajasalon suunnasta.

25.08.2015 Ehdotuksen mukaan

04.08.2015 Pöydälle

Esittelijä

ympäristönsuojelupäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Juha Korhonen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 32080
juha.korhonen(a)hel.fi

Raimo Pakarinen (luontovaikutukset), ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31534

raimo.pakarinen(a)hel.fi

Liikennelaitos -liikelaitos (HKL) HKL-Infrapalvelut 23.12.2015

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt liikennelaitos -liikelaitokselta (HKL) lausuntoa Vartiosaaren osayleiskaavasta nro 12373. Vartiosaa-resta suunnitellaan omaleimainen, monipuolinen ja tiiviisti rakennettu

saaristokaupunginosa, jossa on sekä asumista että kaikkia helsinkiläisiä palvelevia virkistys- ja vapaa-ajan toimintoja. Vartiosaarta suunnitellaan 5 000- 7 000 asukkaalle.

Helsingin uudessa yleiskaavaehdotuksessa (10.11.2015) on esitetty raitiotielle jatkoa Vartiosaaresta Ramsinniemen kautta Vuosaareen (ns. Saaristoratikka). Vartiosaaren kaavoituksessa varaudutaan yhteyden toteuttamiseen myöhemmin. Yhteys liittäisi Vartiosaaren myös Vuosaaren monipuolisiin palveluihin sekä poikittaiseen joukkoliikenteen runkoyhteyteen (ns. Jokeri 2). Yhteys voidaan toteuttaa myös bussina.

Vartiosaareen on alustavasti suunniteltu kolme pysäkkiä, joista yksi on Vartiosaaren linjan päätepysäkki. Pysäkkien välinen etäisyys on tällöin noin 350–400 m, ja ne sijaitsevat keskeisesti maankäyttöön nähden. Kävelyetäisyys pysäkeille on enintään 400 m. Pysäkkien määrä on voimakkaasti sidoksissa maankäyttösuunnitelmissa esitettyyn rakentamiseen "kolmesta kylästä". Pysäkit mitoitetaan palvelemaan kahden vaunuyksikön pituisia raitiovaunuja. Vartiosaaren päätepysäkki suunnitellaan ensisijaisesti liikennöitäväksi vaunuille, joissa on ohjaamot molemmissa päissä (vrt. Raide-Jokeri), jolloin muulta maankäytöltä tilaa vievää kääntösilmukkaa ei tarvitse toteuttaa vaikeisiin maasto-olosuhteisiin.

HKL on lausunut Vartiosaaren osayleiskaavaluonnoksesta (5.6.2015) seuraavaa:

HKL:n kantana on, että raitiotie tulee sijoittaa omalle väylälleen ja sille tulee taata esteetön kulku. Mahdollisen ajoneuvoliikenteen kääntäminen vasemmalle tulee estää. Lisäksi jalankulkijoiden suojateitä tulee osoittaa harkiten raitiotieradan yli ja vain sellaisiin kohtiin, jossa se ei hidasta raitiovaunun kulkua.

HKL muistuttaa, että suunniteltaessa asuinrakentamista lähelle raitiotietä, tulee kiinteistöjen suunnittelussa kiinnittää huomiota raitiovaunuliikenteestä aiheutuvaan meluun ja tärinäan. Raitiotieradan linjauksen kohdalla tulee huomioida raitiotieradan, ajojohtimien ja pylväiden sekä ripustusten vaatima tila sekä kiinnitysratkaisut. Raitiotieliikenteen kääntölenkittämyys edellyttää, että HKL ottaa käyttöönsä Laajasalon liikenteessä kaksisuuntaiset vaunut.

Raitiotiesuunnittelussa tulee jatkossa käyttää valmistumassa olevaa Ksv:n ja HKL:n yhteistä raitiotieiden suunnitteluohjetta, jossa määritellään raitiotien ja pikaraitiotien katutilasta vaatima tilantarve, jonka toteutumisesta tulee kaavoituksessa huolehtia.

HKL:llä ei ole lisälausuttavaa aiemman lausunnon lisäksi. HKL osallistuu viranomaisyhteistyöhön myös jatkossa.

Liikennelaitos -liikelaitos (HKL) HKL-Infrapalvelut 5.6.2015

Lisätiedot

Jaakko Laurila, projekti-insinööri, puhelin: 310 22691
jaakko.laurila(a)hel.fi

Nimistötoimikunta 16.09.2015 § 22

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Nimistötoimikunta keskusteli Vartiosaaren suunnittelualueiden ja muutamien muun keskeisen kohteen nimestä. Nimistötoimikunta on käsitellyt asiaa viimeksi 27.5.2015.

Nimistötoimikunta päätti esittää suunnittelualueille seuraavia nimiä:

Huvilaranta–Villastranden (suunnittelualue)

Perustelu: Vartiosaaren rannoille tyypillisen huvila-asutuksen mukaan. Vartiosaaren ensimmäiset huvila-asukkaat ostivat tai vuokrasivat paltansa 1890-luvulla;

Kesälaakso–Sommardalen (suunnittelualue)

Perustelu: Vartiosaaren keskiosalle tyypillisen, hedelmällisen ja viljelyyn soveltuvan maan ja alueen pitkän viljelypaltstahistorian mukaan;

Vartiokallio–Vårdberget (suunnittelualue)

Perustelu: Vartiosaaren pohjoisosaa hallitsevan, maastonmuodoiltaan jylhän, epävirallisesti Vartiokallioksi kutsutun kallioalueen mukaan. Epävirallisena, myöhäsyntyisenä rinnakkaisnimenä on ollut käytössä myös nimitys Viikinkikallio.

Lisäksi nimistötoimikunta päätti esittää seuraavia uusia nimiä 27.5.2015 tekemänsä alustavan esityksen mukaisesti:

Ramsinsalmensilta–Ramsösundsbron (silta)

Perustelu: Liitynnäinen, Ramsinsalmen mukaan;

Reposalmensilta–Rävsundsbron (silta)

Perustelu: Liitynnäinen, Reposalmen mukaan;

ja

Vartiosaaren puistotie–Vårdöallén (katu)

Perustelu: Vartiosaaren (kaupunginosan ja saaren) mukaan.

Lisätiedot

Johanna Lehtonen, nimistösuunnittelija, puhelin: 310 37386

johanna.lehtonen(a)hel.fi

Nuorisoasiainkeskus 17.6.2015

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti 12.5.2015 pyytää muun muassa nuorisoasiainkeskuksen lausuntoa Vartiosaaren osayleiskaavaluonnoksesta 17.6. ja eri pyynnöllä 3.8. mennessä.

Nuorisoasiainkeskus toteaa Vartiosaaren osayleiskaavaluonnoksesta seuraavaa. Vartiosaaren suunnittelutilanne on kahden vuoden aikana muuttunut merkittävästi. Aikaisemmin ilman siltayhteyttä olleesta puhtaasti huvila-asutusta sisältäneestä saaresta suunnitellaan omaleimais- ta ja tiiviisti rakennettua saaristokaupunginosaa. Sinne tulee sijoittu- maan niin asumista kuin kaikkia helsinkiläisiä palvelevia virkistys- ja va- paa-ajan palveluja. Uusi Vartiosaaren 5000 -7000 asukkaan kaupungi- nosa syntyy saaren keskiosaan uuden raitiotiereitin varrelle. Samalla siltayhteydet viereisiin Laajasaloon ja Vuosaareen avaavat uusia jouk- koliikenteen, pyöräilyn ja jalankulun yhteyksiä ja virkistykseen reittejä Itä- Helsinkiin.

Nuorisoasiainkeskus pitää tärkeänä osayleiskaavan valmistelussa ra- kentamisen keskittämistä Vartiosaaren keskiosaan. Näin saaren kulttu- urihistoriallisesti arvokas huvilaympäristö ja avoimet rannat ja niitä yh- distelevä rantareitistö voidaan jättää kaikkien kaupunkilaisten käyttöön.

Nuorisoasiainkeskus on jo pitkään tuottanut toimintaa nuorille kesäisin Vartiosaareissa. Toiminta on tukeutunut pääosin Laajasalon nuorisota- loon. Osayleiskaavaluonnoksessa hahmoteltu Vartiosaari tulee ole- maan nuorten toiminnallisuuden kannalta aikaisempaa parempi ja monipuolisempi. Siltayhteydet mahdollistavat vaivattoman liikkumisen ja helpon toimintoja palvelevan huollon mantereelta saarelle ilman han- kalaa veneyhteyttä. Toiseksi nuorisoasiainkeskus suunnittelee aloitta- vansa vuoden 2016 alusta Kaakkois-Helsingissä uuden merellisen yk- sikön toiminnan. Sen toiminta tukeutuu vahvasti Laajasalon toimintoihin ja jatkossa uuteen rakennettuun Vartiosaareen.

Lisäksi nuorisoasiainkeskus pitää pitkällä aikavälillä merkittävänä Vartiosaaren siltayhteyksiä niin Vuosaareen kuin Laajasaloonkin. Näin luodaan uusi yhteys nyt etäällä keskustasta olevasta itäisestä Helsing- istä saarten kautta Helsingin kantakaupunkiin ja keskustaan. Ratkaisu on niin nuorille kuin muillekin kuntalaisille nopea, päästötön ja ympäri-

26.10.2016

stöystävällinen. Rantareitti lisää myös muualla asuvien kiinnostusta Vartiosaaren ja sen lähialueisiin.

Kaiken kaikkiaan nuorisoasiainkeskus pitää osayleiskaavaluonnoksen suunnitelmaa onnistuneena lähtökohtana Vartiosaaren merellisen kaupunginosan rakentamiselle. Tärkeää on huolehtia samanaikaisesti saaren omaleimaisesta luonnonympäristöstä ja historiasta sekä tuottaa mahdollisuuksia saaren ranta-alueiden luovaan virkistys- ja vapaa-ajan käyttöön niin nuorten kuin muidenkin kuntalaisten toiveiden mukaisesti.

17.6.2013 Lausunto annettu

10.2.2012 Lausunto annettu

Lisätiedot

Harri Taponen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 89036
harri.taponen(a)hel.fi

Rakennusvirasto 10.6.2015

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Kaupunkisuunnitteluvirasto pyytää rakennusviraston kannanottoa 17.6.2015 Vartiosaaren osayleiskaavaluonnoksesta.

Rakennusvirastolla ei ole tässä vaiheessa lausuttavaa. Yhteistyö kaupunkisuunnitteluviraston kanssa on ollut vilkasta ja rakentavaa.

Sekä rakennusvirastolta että yleisten töiden lautakunnalta pyydetään lausuntoa Vartiosaaren osayleiskaavasta kutakuinkin samanaikaisesti. Yleisten töiden lautakunta tulee lomien jälkeen elokuussa lausunnoissaan esittämän mielipiteensä Vartiosaaren osayleiskaavaluonnoksesta.

Rakennusviraston yhteyshenkilöt kaavayhteistyössä ovat edelleen lisätietojen antajat.

19.6.2013 Lausunto annettu

Lisätiedot

Birgitta Rossing, aluesuunnittelija, puhelin: 310 38640
birgitta.rossing(a)hel.fi
Silja Hurskainen, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
silja.hurskainen(a)hel.fi

Kiinteistövirasto 9.8.2013

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Postadress

PB 10
00099 HELSINGFORS STAD
kaupunginkanslia@hel.fi

Besöksadress

Norra esplanaden 11-13
Helsingfors 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Telefon

+358 9 310 1641

Telefax

+358 9 655 783

FO-nummer

0201256-6

Kontonr

FI0680001200062637

Moms nr

FI02012566

Maankäytöstä on laadittu kolme erilaista vaihtoehtoa osayleiskaavan laadintaa varten. Vaihtoehto A on virkistyskäyttöön tukeutuva (ei rakennusoikeutta), vaihtoehto B pientalovaltainen vaihtoehto (2 000 – 4 000 asukasta / 100 000 - 200 000 k-m²) ja vaihtoehto C tiivis asuinaluevaihtoehto (5 000 – 7 000 asukasta / 250 000 - 300 000 k-m²). Vaihtoehtoja B ja C kehitetään lähtökohtaisesti asuin- ja virkistysalueena. Vartiosaaren pinta-ala on noin 82 ha. Helsingin kaupunki omistaa noin 90 % saaren maa-alueesta ja noin puolet sen rakennuskannasta. Saaren rantavyöhykkeellä sijaitsee noin 50 huvilaa ja loma-asuntoa sekä satakunta muuta rakennusta. Kaupunki omistaa huviloita 23 kpl, joista 6 kohdetta palvelee kaupunkia, 17 on vuokrattu erilaisille yhteisöille. Noin 25 huvilaa on yksityisomistuksessa.

AM-ohjelmassa asuntotuotannon määrällisenä tavoitteena on 5 000 asunnon vuotuinen tuotanto, joista 3 600 toteutetaan kaupungin omistamille tonteille. Tämä tarkoittaa muun ohella, että yleis- ja asemakaavoituksella tulee turvata riittävä lyhyen ja pitkän aikavälin tonttivaranto. Kaupunginhallitus on nostanut asuntotuotantotavoitetta maaliskuussa 2013 5 500 asuntoon vuodessa. Myös nykyinen maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää, että kaavoituksella turvataan riittävän asuntotuotannon edellytykset erityisesti pääkaupunkiseudulla. Tasapainoinen kaupunkikehitys edellyttää monipuolista asuntotuotantoa sekä siten rakentamiselta keskenään erilaista rahoitus- ja hallintamuotojakaumaa (kohtuuhintainen tuotanto (Ara), välimuoto (Hitas, Aso, osaomistus) ja vapaarahoitteinen asuntotuotanto).

Jotta osayleiskaava täyttäisi valtuuston asettamat määrälliset ja laadulliset asuntopoliittiset tavoitteet tasapainoisesta kaupunkikehityksestä, sekä mahdollistaisi ekologisen ja ilmastopoliittisen tavoitteenmukaisuuden, edellytetään kaavoitukselta tiivistä ja eheää joukkoliikenteeseen perustuvaa kaupunkirakennetta. Tiivis vaihtoehto C mahdollistaa edellä mainitut tavoitteet parhaiten ja on vastuullista vähiten ympäristöä kuormittavaa maankäyttöä sekä vastaa asetettuihin tavoitteisiin tasapainoisesta kaupunkikehityksestä. Tiivis vaihtoehto jättää muihin vaihtoehtoihin nähden mahdollisuuksia turvata yleiset ja kaikille mahdollisimman avoimet pihat ja viheralueet parhaiten. Asukaspohjan tulee myös kokonaisuutena olla riittävä, jotta alueen peruspalvelut ja mahdolliset työpaiikat tulevat turvattua. Myös siltayhteyden (Kruunusilta) rakentaminen edellyttää perustellusti riittävää asukasmäärää Vartiosaassa laajemman saavutettavuuden mahdollistamiseksi.

Vaihtoehto B (pientalo) mahdollistaa vajavaisemmin asetetut määrälliset ja laadulliset tavoitteet kuin tiivis vaihtoehto C. Pientalovaihtoehdossa B on vaarana ja hyvin ilmeistä se, että alueen luonne tulee joka ta-

pauksessa muuttumaan hyvinkin oleellisesti alkuperäisestä. Ympäristön muuttuminen rakentamisen myötä on vähintäänkin yhtä merkittävää kuin tiiviissä vaihtoehdossa C, mutta laadulliset ja määrälliset sekä ilmastopoliittiset tavoitteet jäävät olennaisesti pienemmiksi ja siten osin saavuttamatta. Näin ollen osayleiskaavan hyödyt ja ympäristöstä muodostuva arvo asukkaalle sekä kaupungille jäävät saavuttamatta, eikä vaihtoehto edusta siten vastuullista ja kokonaistaloudellista ekotehokasta maankäyttöä. Pientalovaihtoehto B ei mahdollista myöskään täysipainoisesti kohtuuhintaisen asuntotuotannon edellytyksiä ja vaarana on myös se, että pientalomaaisessa rakentamisessa kaikille osoitetut virkistysmahdollisuusarvot vähenevät pihojen ja alueiden privatisoitumisen myötä. Kohtuuhintainen asuntotuotanto (Ara-tuotanto) edellyttää kerrostalomaista rakentamista. Peruspalveluiden turvaaminen ja työpaikkojen mahdollistaminen Vartiosaarella edellyttää tarpeeksi laajaa asukasohjaa. Vaihtoehto B:ssä on suuri riski, että palvelut, työpaikat ja toimiva julkinen liikenne eivät toteudu riittävälle tasolle johtuen pientalosegmentoituneesta ja riittämättömästä asukasohjasta. Ilmeistä on, että palveluita haetaan kauempaa ja tämä lisää tässä tapauksessa yksityisautoilua.

Vartiosaari on luonnoltaan herkkä ja historialtaan arvokas alue. Kaavatyöskentelyssä on laadittu hyvin laajat selvitykset alueen luonnosta ja kulttuurihistoriasta. Kaupunki tarvitsee tasapainoiseen kaupunkikehitykseen väistämättä kuitenkin monipuolista asumista sekä samanaikaisesti riittäviä mahdollisuuksia virkistäytymiseen. Vartiosaaren asumis- ja virkistyskäyttöön suuntautuneella kaavoituksella on potentiaalinen merkitys Helsingin asuntotuotannolle. Vartiosaaren laajuus on samaa luokkaa kuin Kruunuvuoren ja Jätkäsaaren kaavoitettavat alueet. Lisäksi Vartiosaari sijoittuu oivallisesti sijaintinsa puolesta Laajasalon ja Kruunuvuoren täydennys- ja aluerakentamiseen sekä tulevaan kaupunkirakenteeseen. Vartiosaaren kaavoituksella pystytään mahdollistamaan kaupunkirakenteellinen yhteys Kruunuvuoreen ja mahdollisesti tulevaisuudessa siltayhteyden kautta keskustaan. Vartiosaaren osayleiskaavan asuinvaihtoehtojen lisäksi tulisi muun ohella tarkastella myös koko itäistä merellistä ranta- ja saariketjua kokonaisuutena. Itäiset alueet, kuten Meri-Rastila, Ramsinniemi ja Villinki tarjoavat huomattavia merellisiä virkistysarvoja ja mahdollisuuksia myös asumiseen, työpaikkoihin ja palveluihin. Esimerkiksi Villinki voisi toimia hyvin virkistystarkoituksiin, Meri-Rastila ja Ramsinniemi luonnollisena asumisen ja virkistykseen jatkeena yhdessä Vartiosaaren kanssa.

Virkistysvaihtoehto A:ssa tulee olla kiistattomasti osoitettuna, että Vartiosaari jatkosuunnittelussa täyttää virkistysalueelta odotettavat tosiasialliset edellytykset ja olosuhteet. Yleisesti puheena oleva virkistysarvo perustuu pitkälti Vartiosaaren merenrantaviivalle ja sen mukanaan tuomaan merelliseen vaikutelmaan. Virkistysvaihtoehdossa A tulee yh-

tenä osayleiskaavan vaihtoehtona olla riittävät edellytykset rantaviivan yhteyksien avaamiselle ja merellisen miljöön hyödyntämiseen. Ilman yhteyksien osoittamista ei saaren keskivaiheen kaupunkilaispuutarha tuota virkistysmielessä merellistä vaikutelmaa ja virkistysarvo vastaa lähinnä tavanomaisen lähimetsän tuottamaa virkistysarvoa. Virkistysarvon lisäämiseksi tulee kaikissa muissakin vaihtoehdoissa kiinnittää huomiota myös merellisen saavutettavuuden parantamiseen. Maankäytön vaihtoehdoissa tulee tutkia esimerkiksi virkistystä palvelevan ja muun muassa veneiden kiinnittäytymisen sallivan venelaiturin rakentamista tai rantautumisen mahdollistavan paikan osoittamista. Myös saaren mahdollisen virkistyskäytön voimakkaasti lisääntyessä tulee vaikutuksia luonnon ja eläimistön kestokyvyille arvioida kriittisesti. Investoinnit julkisiin viheralueisiin ja kulkuyhteyksiin vaativat julkista käyttöä, sekä avointa pääsyä rantavyöhykkeelle ja yleisen saavutettavuuden parantamista.

Osayleiskaavan tulisi myös mahdollistaa ja sallia Vartiosaassa sijaitsevien kaupungin omistuksessa olevien rakennusten tarkoituksenmukaisen käytön määrittämisen, ylläpidon ja korjaamisen tai tarvittaessa rakennuksista luopumisen. Maankäytön suunnittelun yhteydessä tulisi olla mahdollista rakennusten pitkäaikaisen käyttötarpeen tunnistaminen ja käyttötarkoituksen osoittaminen, jotta niissä mahdollisesti tapahtuva toiminta olisi kokonaisuutena taloudellista ja tarkoituksenmukaista. Tältä osin rakennusten pitkäaikaisen investointitarpeen määrittäminen on perusteltua, jotta rakennuksia voidaan pitää käyttökelpoisessa kunnossa säilyttäen rakennushistorialliset arvot. Maankäyttövaihtoehdoissa tulee tutkia mahdollisuuksia käyttää kaupungin omistamia rakennuksia yhteis- ja harrastetiloina tai mahdollistaa tarvittaessa niiden maa-alan käyttäminen esimerkiksi yleisenä alueena. Säilytettävät rakennukset on sijoitettava tonttialueelle, ei puistoon.

Kaikista maankäytön tueksi laadituista suunnitelmavaihtoehdoista tulee laatia jo tässä suunnitteluvaiheessa kaavataloudelliset laskelmat, joissa laskentaoletukset – ja rajaukset ovat keskenään yhteensopivat ja laskelmat siten vertailukelpoisia.

Lopuksi

Kiinteistövirasto katsoo, että jatkosuunnittelussa tulee tutkia tarkemmin vaihtoehtoa C, joka vastaa parhaiten asetettuihin määrällisiin ja laadullisiin asuntopoliittisiin tavoitteisiin ja tukee myös parhaiten kaupungin taloutta.

26.10.2016

Lisätiedot

Pekka Saarinen, tonttiasiamies, puhelin: 310 64182
pekka.t.saarinen(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 17.6.2013

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Kaupunginmuseo arvio maankäyttövaihtoehtoja kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Kaupunkisuunnitteluvirasto on tehnyt alueen maankäytöstä kolme vaihtoehtoista suunnitelmaa. Virkistysvaihtoehdossa (Ve A) aluetta kehitetään virkistysalueena. Tavoitteena on virkistyskäytön ja -palvelujen lisääminen sekä niiden saavutettavuuden parantaminen. Saaren läpi kulkisi merellinen jalankulku- ja pyöräilyreitti Vuosaaresta Laajasaloon kevyen liikenteen siltoineen. Saareen ei kuljettaisi autolla. Alueelle on tutkittu siirtolapuutarhaa ym. koko kaupunkia palvelevia virkistyspalveluja. Huvila-aluetta kehitetään loma- ja virkistyspalvelujen käyttöön.

Pientalovaltaisessa asuinaluevaihtoehdossa (Ve B) joukkoliikenne perustuu bussilinjaan. Asukkaita on 2000 – 4000. Tiiviissä asuinaluevaihtoehdossa (Ve C) on noin 5000 – 7000 asukasta, joka mahdollistaa raitiotielinjan. Molemmissa asuinaluevaihtoehdoissa lisättäisiin virkistyspalveluja ja saaren läpi kulkisi merellinen jalankulku- ja pyöräilyreitti. Huvila-aluetta kehitetään virkistys- ja julkisten palvelujen lisäksi asumiseen.

Vartiosaari on kokonaisuudessaan valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö (RKY 2009). Vartiosaaresta tehty kulttuuriympäristöselvitys käsittää rakennukset, ympäristörakennelmat sekä saaren huviloihin liittyvän puutarhakulttuurin.

Selvityksen perusteella Vartiosaaren koko ranta-alueita osana Itä-Helsingin huvilakulttuuria voidaan pitää erittäin merkittävänä. Vartiosaaren Arts and Crafts-liikkeen kokonaistaideteoksen ihanteen pohjalta toteutetut jugend-huvilat saaren vanhimpien huviloiden kanssa kertovat laajemminkin 1900-luvun vaihteen arkkitehtuurin kehityksestä. Selvityksestä ilmenee myös, että saaren sisäosien suoalueet muokattiin viljelykäyttöön 1900-luvun alkuvuosikymmeninä, joten vanhempaa peltoviljelyhistoriaa niillä ei ole.

Kulttuuriympäristöselvitys vahvistaa näkemystä Vartiosaaren kulttuuriympäristöstä kokonaisuutena. Maisema, luonto ja kulttuuriympäristö muodostavat herkkäsuhteisen kokonaisuuden. Tämän vuoksi kau-

punginmuseum katsoo, että tulevan rakentamisen tulisi jatkaa saarelle vakiintuneen pienimuotoisen rakentamisen ja toiminnan linjoilla. Arvokaiden huviloiden säilyminen tulee turvata siten, että niille löytyy säännöllinen käyttäjä ja niiden kunnosta huolehditaan.

Arkeologisista kohteista voidaan todeta, ettei saarella ole ensimmäisen maailmasodan aikaisia linnoituslaitteita. Sen sijaan kummeli, Viikinkikallio, louhos ja mahdollinen muinaishauta tulee huomioida tulevassa suunnittelussa.

Kaupunginmuseum pitää saaren luonteen, sen kulttuurihistoriallisen ja maisemallisen arvon kannalta oikeana maankäyttövaihtoehtona virkistyskäyttöä.

20.2.2012 Lausunto annettu

Lisätiedot

Sari Saresto, tutkija, puhelin: +358 9 310 36483
sari.saresto(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveystieteiden keskuslaitos 17.6.2013

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Kaupunkisuunnitteluvirastossa on tehty kolme erilaista maankäyttövaihtoehtoa Vartiosaaren suunnitteluperiaatteiden laadintaa varten. Yhdessä vaihtoehdossa saari avataan nykyistä aktiivisempaan virkistyskäyttöön, kahdessa muussa vaihtoehdossa Vartiosaareen tulee sekä asumista että virkistys- ja muita palveluita. Kaikissa vaihtoehdoissa saari liitetään silloilla mantereeseen.

Kirjalliset mielipiteet maankäyttövaihtoehdoista tulee toimittaa viimeistään 19.6.2013.

Sosiaali- ja terveystieteiden keskuslaitoksen lausunto

Kaupunkisuunnitteluviraston laatimissa kaikissa kolmessa vaihtoehdossa ranta-alueen kulttuurihistoriallisesti arvokkaat huvila-alueet on säilytetty. Sosiaali- ja terveystieteiden keskuslaitos kannattaa Vartiosaaren luontoarvojen mahdollisimman laajaa säilyttämistä. Kaupunkirakenteeseen tarvitaan rauhallisia meluttomia luontoympäristöjä niiden terveyttä edistävien vaikutusten takia.

Vaihtoehto A "virkistysalue" hyödyntää parhaiten saaren omaleimaista luontoa, saaren läpi kulkeva kevyen liikenteen väylä siltoineen mahdol-

26.10.2016

listaa saaren virkistyskäytön nykyistä paremmin eikä saareen tuoda autoliikennettä.

Lisätiedot

Pirjo Sipiläinen, arkkitehti, puhelin: 310 42256
pirjo.sipilainen(a)hel.fi

Talous- ja suunnittelukeskus Kehittämisosasto 19.10.2012

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Talous- ja suunnittelukeskuksen kehittämisosasto ei anna asiasta lausuntoa.

Lisätiedot

Merja Lehikoinen, suunnittelusihteeri, puhelin: 310 36121
merja.lehikoinen(a)hel.fi

Kulttuurijohtaja 27.2.2012

HEL 2011-007765 T 10 03 02 00

Päätös

Kulttuurikeskuksella ei ole huomautettavaa asiassa.

Lisätiedot

Kajantie Marianna, osastopäällikkö, puhelin: 310 37002
marianna.kajantie(a)hel.fi